

KÜRTSZÓ

„A HETEDIK ANGYAL IS MEGFÚJTA KÜRTJÉT.
HATALMAS SZÓZATOK HANGZOTTAK A MENNYBEN.”

AZ IGE MELLETT

- Máté 24,39/a pontos fordítása és jelentése
- „És te kívánsz-e magadnak nagyokat? Ne kívánj!”
- „Nem a ti dolgotok tudni...”

EGÉSZSÉGES ÉLET

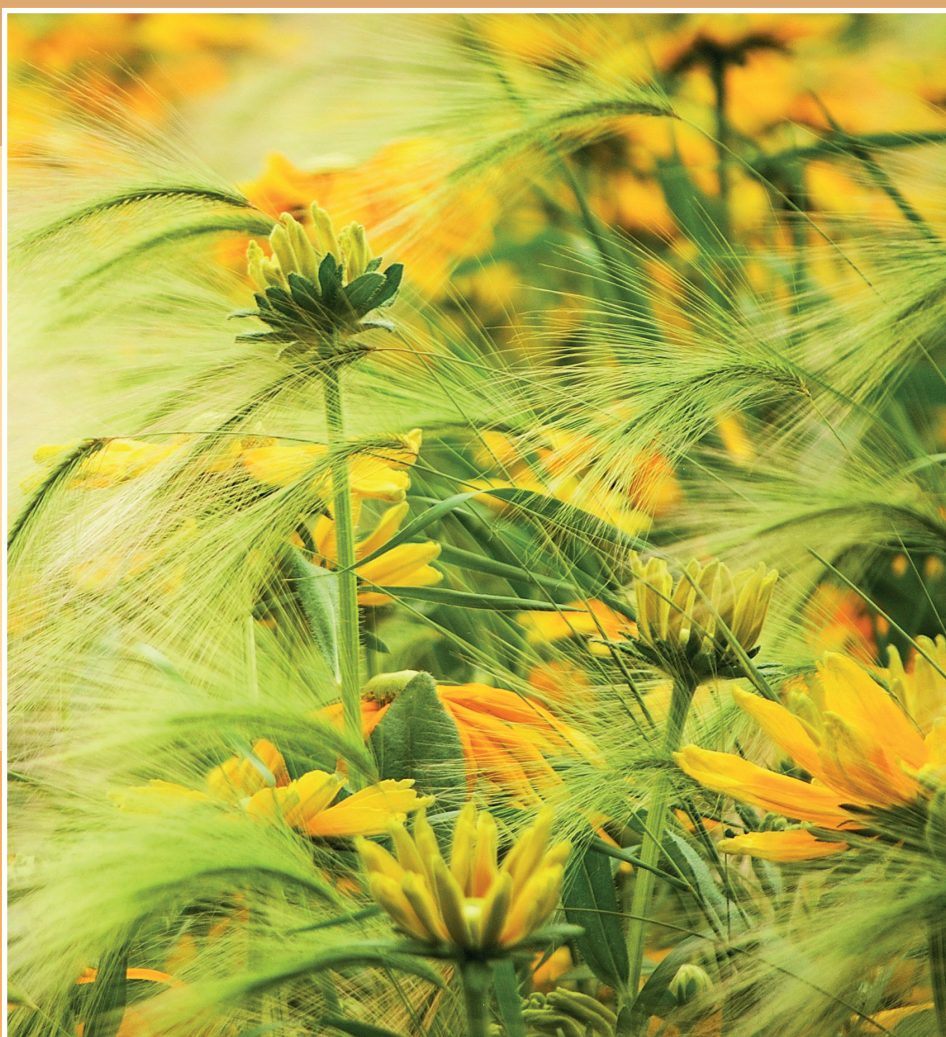
- Összefoglaló a vírusokról és a védekezés lehetőségeiről

AZ IDŐK JELEI

- Visszatér-e az élet „a régi, rendes kerékvágásba” a járvány után?

KITEKINTŐ

- Az „új teológia” és a biblikus adventizmus összeütközése Svédországban
- *Tapasztalatok, emlékezések*

A nemzetközi sajtóban a mindent uraló fő téma most a világjárvány és hatásai. Egyre több cikk jelenik meg arról, hogy ezután nem ott kellene folytatni, ahol megtört a felpörgetett termelés és fogyasztás.

Írnak arról, hogy az eddigi irány a javak elosztásának egészen abszurd egyenlőtlenségéig vezetett: „Az emberiség 1%-a, egy szűk elit, kétszer akkora vagyonnal rendelkezik, mint az emberiség 90%-a együtt... Az Oxfam szegénység ellen küzdő nemzetközi jótékonyági szervezet ez év eleji jelentése szerint 2153 dollármilliárdos él a földön, és az összvagyonuk akkora, mint amennyije 4,6 milliárd embernek (a bolygó 7,7 milliárdos népessége 62%-ának) van.” Néhány sor egy napilapból: „Minden okunk megvan rá, hogy mást gondoljunk a munka, a pénz vagy éppen a szabadidő értékéről, a »van«-ról és a »nincs«-ről, mint korábban... Globális, racionális jóléti államot kellene csinálni... »Új normalitásra« van szükség a korábbi »abnormalitással« szemben, ahol nem a kényszerű növekedés van a középpontban, hanem az élet minősége és lehetősége.”

Pozitív jelenségnek tekinthető a ráeszmélés a fentiekre. De sajnos igaz, hogy „könnyebb a világot öszszetörni, mint megjavítani” (Ellen G. White). A bibliai prófécia tanúságtételéből tudjuk, hogy az a negatív folyamat, hogy „a gonoszság megsokasodik, a szeretet pedig sokakban meghidegül” (Mt 24,12), sajnos visszafordíthatatlan. Jézus hatalommal és dicsőséggel való közbeavatkozása megígért visszajövetele által – ez az egyetlen reális reménység.

Egyéni vonatkozásban szintén van pozitív hozadéka is a koronavírus-járványnak. Többen elmondják – a nem vallásosak közül is –, hogy rájöttek a rohanás, a túlhajszoltság kártékony voltára, és felfedezték a nyugalom, a csend, a családi kapcsolatok stb. értékeit. Évtizedekkel ezelőtt elhunyt testvérünk lánya keresett meg a minap azzal a kéréssel, hogy huszonéves lányával együtt beszélgetni szeretnének hitről, Bibliáról. Így indokolta kérését: „Már majdnem elfelejtettem mindent, amit anyámtól még akkoriban a gyülekezetben hallottunk, de a koronavírus-járvány felrázott minket.”

Bárcsak komoly lelki megindulást tapasztalhatnánk a járvány lecsendesedésével, mind a közösségen belül, mind pedig a közösségen kívüli érdeklődők és keresők részéről!

V. Zs.

Az Ige mellett

- Máté 24,39/a pontos fordítása és jelentése 2
- „És te kívánsz-e magadnak nagyokat? Ne kívánj!” 4
- „Nem a ti dolgotok tudni...” 5
- Visszatekintés az első negyedévi szombatiskolai tanulmányra, Dániel könyvére 8

Az idők jelei

- Visszatér-e az élet „a régi, rendes kerékvágásba” a járvány után? 9

Egészséges élet

- Összefoglaló a vírusokról és a védekezés lehetőségeiről 15

Hétköznapi kereszténység

- Hogyan viszonyuljunk keresztényként az antiszemitizmushoz? 19
- Kit neveljek először?
A gyermeknevelésről (2. rész) 20

A Bizonyágtételeket olvasva

- Részletek Ellen G. White: *A nagy küzdelem* c. könyvéből 21

Kitekintő

- Az „új teológia” és a biblikus adventizmus összeütközése Svédországban 23

Táborozás

- Tájékoztató a nyári táborokról 26

Evangelizáció

- Az Eleki Életmódközpont hírei 27

Tapasztalatok

- „Nem szégyellem a Krisztus evangéliumát” (Rm 1,16) 28
- Gyógyulásom a koronavírus-betegségből 30
- Hogyan tudtam meg, hogy „jó szívű” vagyok? 32

Búcsúzunk

- Emlékezés id. Buj Józsefre 34
- Emlékezés Lendvai Valériára 36
- Emlékezés Molnár Máriára 38
- Emlékezés Buj Zsófiára 42
- Emlékezés Boda-Papp Istvánra 43

Máté 24,39/a pontos fordítása és jelentése

Valaki a következő kérdést tette fel nekem a mostani világvárvány kapcsán: „Miért mondja azt az Írás a végidő jeleit illetően, hogy sokan lesznek, akik »nem vesznek észre semmit« (Mt 24,39/a – ahogy jelenleg használt Bibliánkban, a Károli-fordítás 1908-as revíziójában olvasható)? Hát ezt a világvárványt most mindenki észreveszi. Ezt nem lehet nem észrevenni.”

Megnéztem, hogyan fordítja ezt a részletet az úgynevezett új protestáns fordítás (amelyet „ökumenikus fordítás”-ként is emlegetnek, és amit a Magyar Bibliatanács szakbizottsága készített). Ennek a fordításnak az utoljára 2014-ben revideált változatában a következő olvasható: „**És semmit sem sejtettek, míg el nem jött az özönvíz.**” Ezt a fordítást olvasva még élesebb a fent idézett kérdés, mert eszerint még csak sejtetni sem sejtnek semmit, miközben a végidő jelei sokasodnak.

Ezután megnéztem a Vizsolyi Bibliában az eredeti Károli-fordítást (ezt sokszor hasznos megkeresni). Itt ez olvasható: „...**mind az napig, mely nap bemene Noé az bárkába. És nem tudhaták meg az özönvizet, míg el nem jött volna, és mindeneket eltörölt volna.**” Itt tehát a *semmi* szó egyáltalán nem szerepel, továbbá *nem tudhaták meg* szerepel a *nem vették észre* vagy *nem sejtették* helyett.

Ezt követően megnéztem az eredeti görög szöveget. A *semmi* szó itt sem található. A kulcskifejezés pedig görögül *ouk egnószan*. Az ige szótári alakja: *ginószkó*, aminek a jelentése: *megismerni, felismerni, belátni, felfogni, tudomásul venni*, és sokadik jelentésként szerepel a szótárakban az *észrevenni* jelentés is.

A szóban forgó igehelyen nyilván nem az utoljára említett, sokadik jelentésről van szó, hanem arról, hogy nem ismerték fel a vízözön előtt sem a látott jelek valódi jelentését. Nem látták be, nem fogták fel.

Megnéztem egy kommentárt is, Karner Károly evangélikus teológus *Máté evangéliuma* című könyvét. („A keresztény igazság” kiadása, Sopron, 1935 – a szerző konzervatív biblikus szemléletű.) Ebben a kommentárban szakaszonként, saját fordításban idézi Máté evangéliuma szövegét. Az ő fordításában így hangzik Mt 24,39/a: „...**s nem ismerték fel a helyzetet, amíg csak az özönvíz nem jött.**” A *helyzetet* szó nem szerepel az eredeti szövegben, de helyénvaló, értelemszerű fordítói kiegészítés. Úgy gondolom, hogy ez a legjobb, legpontosabb visszaadása az eredeti szövegnek.

Mivel Jézus itt a vízözön előtti emberek magatartásáról szól előképként, megnéztem, hogy Ellen White ír-e valami figyelemre méltót ezzel kapcsolatban *Pátriárkák és próféták* c. könyvében. Íme, ezt találtam:

„Azt gondolták, akár napjainkban sokan, hogy a természet felette áll a termé-

szet Istenének, és törvényei annyira megalapozottak, hogy rajtuk még Isten sem változtathat... [Noé üzenetét] a világ előtt csalásnak tüntették fel, mégpedig hatalmas csalásnak. Isten üzenete iránt érzett megvetésüket azzal mutatták ki, hogy ugyanúgy éltek, mint azelőtt. Folytatták ünnepeiket és dőzsöléseiket, ettek, ittak, ültettek és építettek, terveket szőttek a jövőben elérendő nyereségekről, és csak azért is még messzebbre mentek a gonoszságban...

A bárka elkészült... élelemmel is megtöltötték ember és állat számára. Isten szolgája most az utolsó ünnepélyes felhívást intézte a néphez. Szív-ből jövő szavakkal kérlelte őket, hogy keressenek menedéket, amíg lehet. Szavait azonban megint semmibe vették, gúnyolódtak és csúfolódtak.

De hirtelen elnémult a tömeg. Mindenféle állat tűnt fel – a legvadabb ragadozóktól a legjám-borabb állatokig –, és a hegyekről, az erdőségek-

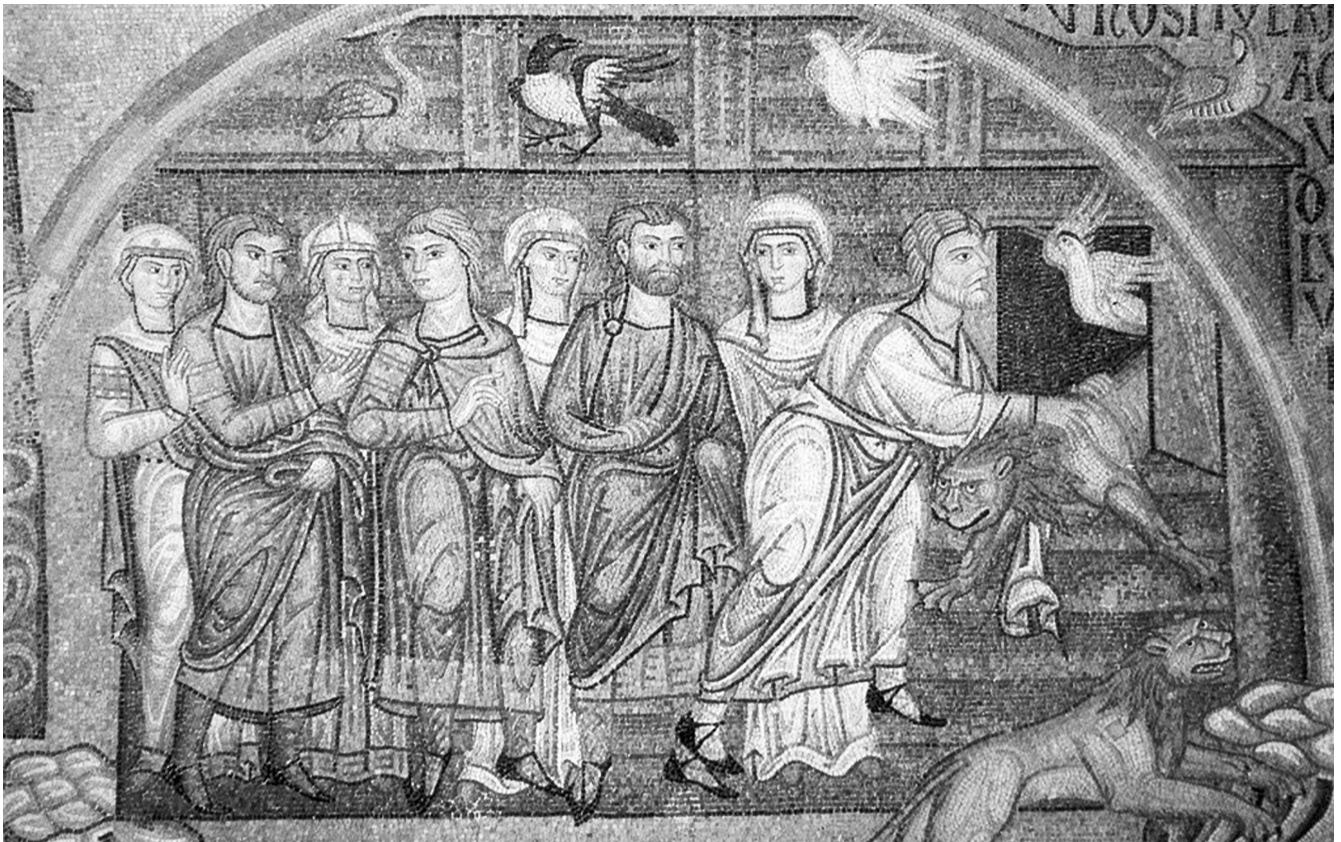
ből levonulva nyugodtan a bárka felé tartottak. A szél zúgásához hasonló zajt is hallottak – minden irányból madarak sereglettek oda, szinte elhomályosítva az eget –, és a legnagyobb rendben a bárka felé repültek...

Az egész világ csodálattal figyelte a történetet, egyesek rettegetek. Kérték a világ bölcseit, hogy magyarázzák meg ezt a különleges jelenséget, de hiába. Olyan titok volt ez, amelyet azok nem fejtettek meg. Azonban az embereket a mennyei világosság állandó visszautasítása annyira megkeményítette, hogy még ez az esemény is csak pillanatokig hatott rájuk.” (Az özönvíz című fejezetből.)

Azt hiszem, hogy ezzel az idézettel nyilvánvalóvá válik számunkra Mt 24,39/a tényleges mondanivalója.

Vankó Zsuzsa

Noé családjával a bárka előtt – XIII. század, Szent Márk-templom, Velence

„És te kívánsz-e magadnak nagyokat? Ne kívánj!”

Ülök a szobámban, csend van, gondolataim nyugtalanok. A COVID-19 (látszólag) lecsengőben, s nekünk újból a testvérek elé kell állnunk az élet igéivel. Valami alapjaiban megváltozott. Hogyan tovább?

Két ige puha takaróként borul rám. Az egyiket ismerem, a másik friss felfedezés. Ezek az igék nyomasztónak tűnnek, de csak első hallásra, valójában mentőövek, védenek a csalódástól, az illúzióktól.

Az egyik Mk 13,8–10: *„Mert nemzet nemzet ellen, és ország ország ellen támad, és lesznek földindulások mindenfelé, és lesznek éhségek és háborúságok. Nyomorúságoknak kezdetei ezek..., de előbb hirdettetnie kell az evangéliumnak minden népek között...”*

Márk itt nem említi a járványokat, viszont használ egy olyan kifejezést, ami nem hagy kétséget a jövő felől: *„nyomorúságok kezdetei ezek”*. Tehát lesz folytatás, sőt halmozódik. Mégis bátorít az igaz szó, mert véd a csalódásoktól, a „kancsalul festett egetől”, és szépen harmonizál Mt 24,8-cal: *„mindez pedig a szülési fájdalmak kezdete”*. Tehát kissé elhúzódhat még, de a folyamat leállíthatatlan. Erre utal Mk 13,10 is: *„De előbb hirdettetnie kell az evangéliumnak minden nép között.”*

Emiatt van „behúzza a kézfék” még nyomorult történelmünkben. Egy utolsó ajándékban részesül még földünk: *„Isten országának ez az evangéliuma hirdettetik majd az egész világon, bizonyosságul minden népnek, és akkor jön el a vég.”*

A másik igeszakasz Jeremiás könyvének 45. fejezete, amely szívmengető vigasztalás volt egykor egy hatalmas történelmi kataklizma idején: *„Ezt mondja az Úr, Izráel Istene tenéked, Báruk: Te ezt mondtad: Faj most nékem, mert az Úr az én bána-*

tomra fájdalmat adott... Ezt mondd néki: Ezt mondja az Úr: Íme, akiket én felépítettem, elrontom, akiket én beplántáltam, kiszaggatom, és pedig az egész földön. És te kívánsz-e magadnak nagyokat? Ne kívánj!”

Több szempontból is időszerű mindez:

1. Időzítés: Jojákim király 4. esztendeje i. e. 604, esetleg 605, azaz az első, még kegyelemmel elegyített, babiloni támadás után kapta Báruk ezt az üzenetet. Sem előbb, sem később nem lett volna akkora áldás ez a vigasztaló szó, mint ekkor.

2. Báruk Jeremiás próféta hűséges íródeákja volt. Évek óta vetette pergamenre Jeruzsálem elkövetkező büntetését. A beteljesedéskor mégis megrendült. Figyelmeztetés ez számunkra is! Nem vagyunk egyformák. Megrendülhetnek körülöttünk olyanok is, akik pedig készültek a válságra. Legyünk megértőbbek egymás iránt! Tudni valamit előre az információ szintjén, és felkészültnek lenni a „becsapódáskor”, két különböző dolog.

3. Talán az 5. vers érint meg bennünket leginkább: *„És te kívánsz-e magadnak nagyokat? Ne kívánj!”*

A COVID-19 után ez egy másik nagy „világítótorony” a jövőre nézve! Ne akarjuk most kifésztetni legszebb álmainkat! A „léket kapott Titanicon a zenén és az öltözködésen kívül” sokkal fontosabb dolgunk van: menteni, és menekülni.

4. De ne bánjunk mostohán a Bárukhoz intézett égi üzenet végével sem! Hiszen felmérhetetlenül bátorító volt akkor, és a jövőt illetően számunkra sem kevésbé: *„A te lelkedet zsákmányul adom néked, minden helyen, ahová elmegy.”*

Ez nem csupán a földi élet óvására utal. Jézus ígérete juthat eszünkbe: *„Az én juhaim hallják az én szómat, és én ismerem őket, és ők követnek engem. Örök életet adok nekik, soha örökké el nem vesznek, és senki sem ragadhatja ki őket az én kezemből.”* (Jn 10,27–28)

Ennél az oltalomnál többet senki sem kívánhat magának egyre inkább besötétedő emberi történelmünkben.

Geiger Miklós

„NEM A TI DOLGOTOK TUDNI...”

„Nem a ti dolgokat tudni az idöket és az alkal-
makat, amelyeket Isten a maga hatalmába he-
lyezett” (Csel 1,7)

A közelmúltban megnéztem néhány, a Kerak-
fórumon is megjelentetett videót. Írásom ezekkel
kapcsolatos.

1. **Töprengtem azon, hogy honnét származ-
nak az ilyen számok, mint például a „2520” vagy
a „hét idő”,** amelyekre az egyik videóban is hi-
vatkoznak. A Gondviselésnek köszönhetően egy
Németországban élő magyar testvérnő elküldött
nekem egy Dániel könyve 8. fejezetéről szóló ta-
nulmányt, és mellékelte hozzá két profetikus táblá-
zatosat. Akkor azonnal nem tudtam vele foglal-
kozni, de elől hagytam, hogy mihelyt lehetséges,
megnézzem. Miután meghallgattam a szóban
forgó videót, úgymond, véletlenül rápillantottam
az egyik táblázatra, és eszembe villant, hogy ez
ugyanaz a táblázat, mint amit a felvételen láttam.
Ez a Joshua V. Himes által publikált kronologi-
kus táblázat Dániel és János látomásaihoz. Még
1844 előtt kellett hogy nyomtassák, mivel Joshua
Himes, a Miller-mozgalom nagy szervezője a
nagy csalódás után már nem haladt együtt azok-
kal a hívőkkel, akikből a hetednapos adventisták
lettek. Sőt, már az úgynevezett „hetedik hónapi
mozgalomban” sem vett részt 1844. október 22-e
előtt.

Valószínűleg sokféle terjed mostanában ez a
táblázat azok körében, akik ragaszkodnak az ad-
ventmozgalom eredeti fundamentumaihoz, mert
a hitehagyó új teológiai irányzattal szemben
igyekeznek visszatérni az úttörők korából való
forrásokhoz. Jó szándékú az indíték, de tény, hogy
az úttörők korából való proféciamagyarázatok

sem minden tekintetben, illetve minden részlet
illetően pontosak. Ellen White okkal buzdított
arra, hogy folyamatosan, személyesen tanulmá-
nyozzuk Dániel és Jelenések könyvét, ne csupán
átvegyünk magyarázatokat. **A Joshua Himes ál-
tal kiadott táblázat két abszolút tévedést tartal-
maz. Ezekre szeretném felhívni a figyelmet.**

A táblázat „Izrael fogságba vitele” kezdőpontja-
ként – 2Krón 33,11 alapján – i. e. 677-et jelöli meg,
ami Manassé Babilonba vitelének az időpontja,
de ez még semmiképpen sem a 70 éves fogság
kezdeté. Manassé Isten kegyelméből – megbáná-
sa nyomán – visszatérhetett még Jeruzsálembe,
és folytathatta uralkodását. Ellen G. White írja
Proféták és királyok c. könyvében: **„Babilon bu-
kása után, mintegy két év múlva, Círusz lépett
a trónra, uralkodása kezdete annak a 70 évnek
a végét jelezte, amely akkor kezdődött, amikor
Nabukodonozor az első héber csoportot hazájá-
ból, Júdeából Babilonba vitte.”** (A foglyok haza-
térése c. fejezetből.)

Az első fogolycsapatokat (köztük Dánielt és
társait) i. e. 605-ben, Nabukodonozor első hadjá-
rata során (amire még trónra lépési évében került
sor) vitték Babilonba. Innen számítva a 70 éves
fogságot i. e. 535-höz jutunk, ami Círusz első
egyeduralkodói éve, amikor kibocsátotta az en-
gedélyt a zsidók hazatérésére és templomuk fel-
építésére. (Az idős méd Dárius, aki Dn 5,31 sze-
rint mintegy 62 éves korában kezdett uralkod-
ni, ekkorra már meghalt. A birodalomváltáskor,
i. e. 538-ban, a győztes perzsa hadvezér, Círusz
mintegy a szövetséges médek iránti gesztusból őt
tette társuralkodóként királlyá a főváros és a kál-
deus tartomány felett.) **Az i. e. 677-es dátum meg-
adása „Izrael fogságba vitele” kezdeteként tehát
abszolút tévedés.**

A „hét időt” illetően a táblázat 3Móz 26,28–34-
et jelöli meg. A 28. vers idevágó része így hangzik:

AZ ICE MELLETT

A Joshua V. Himes által publikált kronologikus táblázat, jól láthatók rajta az említett téves évszámítások

„Bizony hétszeresen megostorozlak titeket bűneitekért.” A hétszeresen angolul „seven times”. Ezt értette félre Himes, és valószínűleg mások is úgy, mintha itt „hét időről” lenne szó, az esztendők értelmében, csakúgy, mint Dn 7,25-nél. (Megjegyzem, hogy Dániel könyve 7. fejezete arám nyelvű, és az ideig, időkig, félidőig ott valóban esztendőt jelent. A mai fordítások már javítják is: „Egy évig, két évig és fél évig”-et fordítanak.) A szóban forgó helyen azonban egyszerűen angol kifejezőmódról van szó „a hétszeresen” jelölésre, nem pedig időről, illetve esztendőről, amit a nap-év elv szerint kellene értelmezni. A héber szövegben is

hétszerezéről van szó, nem pedig hét időről, illetve esztendőről. **A 2520 év tehát egy abszolút félreértésen alapszik, mivelhogy a 7x360 napból, illetve évből jön ki ez a szám.** A másik abszolút félreértés – mint előzőleg említettem – i. e. 677-et jelölni meg a babiloni fogság kezdeteként. **A táblázaton a két félreértés kombinációjaként szerepel ez a képlet: 2520-677=1843.**

2. A 6+1 ezer éves képlet a jelen történelemre vonatkozóan egy **II. századi apokrif iratból származik, a Barnabás leveléből.** A Biblia sehol nem támasztja alá azt, hogy ezt a sémát nekünk helyes lenne átvenni. **Erről Ellen G. White Nagy küzdelem c. könyvében sincsen szó.** Többször írja az utolsó fejezetekben, hogy a bűn hatezer éves története, meg hatezer éves küzdelem Krisztus és Sátán között. Azt viszont sehol **nem írja, hogy Isten megváltási terve 6 ezer + 1 ezer év formai kerethez igazodnék. Akkor semmi értelmé nem lenne annak, hogy Jézus eljövetelét Isten népe késleltetheti vagy siettetheti,** amit viszont mind a Szentírás (2Pt 3,12; Mk 4,29), mind pedig a **Bizonyságtételek** határozottan tanítanak. **Értelmét vesztené az is, amiről Ellen White ír, hogy Jézus már 1888-at követően is eljöhett volna,** ha az adventnép megszívlelte volna az akkor küldött üzenetet. (A hetedik esztendő és az ötvenedik évi jubileumokkal való kalkuláció végképpen nem igazolható.)

3. Jelenések könyve 10. fejezetében az „Is-ten titka” kifejezés nem további, ezután megfejtendő titkokra vonatkozik, hanem egyszerűen a megváltás tervére, mint ahogy a rokon kifejezés Jézus tanításaiban („Isten országának titka”), valamint Pálnál („Jézus Krisztus titka”) szintén. A titoknak fordított görög **müszterion** kifejezés arra utal, hogy valami azért „titok”, mert olyan magasrendű és csodálatos, hogy nem tudjuk teljes-

séggel felfogni. A megváltás terve éppen ilyen. Lásd ezt a szóhasználatot például az alábbi igék esetében: „*Annak pedig, aki titeket megerősíthet az én evangéliumom és a Jézus Krisztus hirdetése szerint, ama titok kijelentése folytán, mely örök időtől fogva el volt hallgatva, most pedig megjelentetett a prófétai írások által...*” (Rm 16,25–26) „*Megismertetvén velünk az ő akaratának titkát, az ő jókedve szerint, melyet előre elrendelt magában, az idők teljességének rendjére nézve, hogy ismét egybeszerkeszt magának mindeneket a Krisztusban, mind amelyek a mennyben vannak, mind amelyek a földön vannak.*” (Eféz 1,9–10) ***Veszélyes arra következtetni, hogy – a Szentíráshoz képest többletként – még ezután kellene megértenünk olyan dolgokat, amelyek az idők végéig érvényes kinyilatkoztatásban nem szerepelnek. Ez kaput nyithat mindenféle önkényes teóriának.***

4. ***A hetedik kürtszó nem ezután fog megszólalni, hanem 1844 óta már a hetedik kürtszó idejében élünk.*** Jel 10,6–7 ezt világossá teszi. A hetedik kürtszó ugyanis akkor kezdődik, amikor Dániel könyvecskéje megnyílik, és abban az utolsó nagy időmeghatározás lejár. Jel 11,15–19 is egyértelművé teszi ezt, hiszen a hetedik kürtszó idején jön el a halottak ideje, hogy megítéltesenek, és nyitvatik meg Isten mennyei temploma úgy, hogy a szövetség ládája láthatóvá válik. ***A hetedik kürtszó kezdete már a hátunk mögött van, nem pedig előttünk, hiszen a mennyei templom nagy engesztelési napja, és ezzel együtt a vizsgálati ítélet, már 1844-től kezdődően tart.***

5. Semmi nem támasztja alá azt sem, hogy Dániel könyve 12. fejezetében kettős értelműnek kellene venni az időmeghatározásokat, és a végidőre vonatkoztatva szó szerinti napokkal kellene számolni, s így kihozni megint csak egy kalkulációt arra, hogy – ha közvetetten is – kiszámoljuk Jézus eljövételének az idejét. ***Nem az időpont vagy az idő rövidségének a kiszámítható tudása kell hogy készítenést adjon nekünk a Jézus eljövételére való készüléshez, hanem a Jézus iránti elkötelezettség, hogy értünk hozott áldozatát nem***

tehetjük hiábavalóvá könnyelműséggel, hanyagsággal, késlekedéssel. Folyamatosan nyomon kell követnünk az idők jeleinek beteljesedését – akkor ez éppen a kellő sürgetéssel hat ránk, anélkül, hogy időbeli kalkulációkkal foglalkoznánk. Nem mehetünk szembe az Írás határozott kijelentésével, hogy a 2300 éves prófécia lejártá után nincs több meghatározott idő (Jel 10,6), Jézus egyértelmű kijelentésével, hogy a pontos időt nem tudhatjuk (Mt 24,36), továbbá azzal a kijelentéssel, hogy „*nem a mi dolgunk tudni az időket vagy alkalmakat, amiket Isten a maga hatalmába helyezett*” (Csel 1,7).

Meg kell szívlelnünk Ellen G. White figyelmeztetését: „*Nincs szükségünk izgalmi állapotba kerülni az időt illetően. Nem szabad, hogy olyan idők és alkalmak utáni kutatás töltse be életünket, melyekről Isten nem adott kijelentést.* Jézus azt mondta a tanítványoknak, hogy »vigyázzanak«, de ez nem egy előre kijelentett idő elérkeztére vonatkozik. Követőinek olyan helyzetben kell lenniük, mint akik figyelnek a kapitány parancsaira. Vigyázniuk, várakozniuk, imádkozniuk és dolgozniuk kell, miközben az Úr eljövetele közeledik. De senki sem képes annak megjövendölésére, hogy az pontosan mikor lesz, mert »arról a napról senki sem tud«. ***Soha nem mondhatjátok azt, hogy egy, kettő vagy öt év múlva fog jönni. Ugyanakkor későbbre se toljátok el jövételét, azt állítva, hogy talán tíz vagy húsz év múlva sem fog eljönni.***” (Szemelvények Ellen White írásaiból, 1. köt., Advent Kiadó, 1999, Bp., 180–181. o.)

Ma, amikor sikerült keresztények tömegeinek a hitét megrendíteni abban, hogy a Biblia valóban Isten beszéde, a próféciaakra való hivatkozást pedig csak emberi spekulációknak tartják, olyan Biblia-magyarázatot kell magasra emelnünk, amely világos, következetes, logikus. Olyan magyarázatot, amely – legalábbis tárgyilagos hozzáállással – nem támadható. Ne lehessen azt hangoztatni bizonyágtevésünk hallatán, hogy a Bibliába mindent bele lehet magyarázni, és mindent ki lehet hozni belőle.

Vankó Zsuzsa

Visszatekintés az első negyedévi szombatiskolai tanulmányra, Dániel könyvére

Az első negyedévi szombatiskolai Biblia-tanulmány IX. fejezetének (2020. február 29.) függeléke megkülönböztetett figyelmet, tanulmányozást érdemelt. Önmagában a történet sem mindennapi, de még ígéretesebb az abból kicsengő üzenet.

A nagy ébredési mozgalom idején Hiram Edsonnak és társainak a menny Istene megvilágosította a leghosszabb időt átfogó üdvtörténeti prófécia, a „megtisztítatik a szenthely” kifejezésének értelmét.

Az ember elámul, hogy akkor is, amikor nem kevesen fordultak el az adventüzenettől a nagy csalódás hatására, volt néhány szilárd hitű adventhívő, akik nem a látszatra, nem a megtorpanó emberekre néztek, nem hagyták, hogy a csüggesztő események, gondolatok, érzések vegyék át az irányítást lelkükben. Nem számított legnagyobb reményük szertefoszlásának keserű fájdalma, sem az éjszakai virrasztásból adódó fáradtság. Hiram Edsont és társait a szívükben égő tűz a csűrbe terelte 1844. október 23. hajnalán, hogy ott imádkozzanak. A legkisebb kétely nélkül hittek, hogy magyarázatot és megoldást kapnak Istentől. Kitartóan könyörögtek, addig, amíg úgy tudtak térdeikről felállni, hogy békességük lett, mert Isten meghallgatta imájukat. Ennek biztos tudatában elindultak mások bátorítására, noha ekkor még nem érkezett meg a konkrét válasz. Nem sok idő telt el ezután, amikor Hiram Edson gondolataiban hirtelen világosság támadt, s megértette „a titkot”.

Ez a történet nekünk is sokat ígér. A vég idején Isten azt várja népétől, hogy szorgalmasan tanulmányozza a próféciaikat. Amennyiben olyan lelkesedéssel, kitartással, őszinte bizalommal tesz-

szük ezt, ahogyan Hiram Edson és társai is tettek, akkor a még fel nem tárult részek értelmét is világossá tudja tenni számunkra Isten. Nagy kiváltság, hogy ránk ilyen hatalmas dolgok bízattak. Ennek a felelősségét jobban át tudjuk érezni Ellen G. White: *A nagy küzdelem* című művének „A Szentírás védőbástya” fejezetéből idézett mondata tükrében: *„Ha a világosság és az igazság hozzáférhető számunkra, de mi nem igyekszünk meglátni és meghallani, tulajdonképpen elutasítjuk, és a sötétséget választjuk.”*

Hálásak lehetünk a szombatiskolai alkalmakért is, hogy hétről hétre megadatik a próféciaik közös tanulmányozásának lehetősége. Ezen alkalmak is – amennyiben élünk velük – hozzásegítenek bennünket küldetésünk teljesítéséhez.

Olyan időben élünk, amikor a látszat akár eltántoríthat némelyeket attól, hogy a kis világosságból egy nagyobb világosság felé tegyenek lépéseket. Mégis, Péld 4,18 igeverse ezt a biztatást adja: *„Az igazak ösvénye pedig olyan, mint a hajnal világossága, mely minél tovább halad, annál világosabb lesz, a teljes délig.”*

Minden kijelentés értelme fel tud, és fel is fog tárulni azoknak, akikről így ír Péld 28,5 igeverse: *„...akik pedig keresik az Urat, mindent megértenek.”* Ellen G. White: *A nagy küzdelem* című művének előbb idézett fejezetében így fogalmaz: *„A bibliai igazságok megértése nem annyira az értelmi képességen múlik, hanem inkább a céltudatosságon és az igaz élet utáni vágy őszinteségén.”*

Adja Isten, hogy minél többen vágyjunk a próféciaik komoly tanulmányozását, értelmük feltárulását, s ehhez éljünk a szombatiskola által biztosított alkalmakkal, illetőleg ezen túlmenően, az akár önszerveződő módon létrejövő próféciatanulmányozó csoportok adta lehetőségekkel is.

Balázs Ildikó

VISSZATÉR-E AZ ÉLET „A RÉGI, RENDES KERÉKVÁGÁSBA” A JÁRVÁNY UTÁN?

A média híradásaiban, illetve különböző nyilatkozatokban refrénként ismétlődik ez a mondat: „Reméljük, mielőbb visszatér az élet a régi, rendes kerékvágásba.” Ezzel kapcsolatban érdemes elgondolkodni a következőkről:

- ▶ Tényleg visszatér? Reális remény ez a tényszerűségeket számba véve?
- ▶ „Rendes” volt-e a régi kerékvágás, jó-e, ha oda tér vissza a civilizáció?
- ▶ Mi személyesen merre vesszük az irányt a járvány lecsendesedése után?

Reális várakozás-e, hogy minden visszatér a régi kerékvágásba?

Gyakran elhangzik, hogy meglepetésszerűen jött a világjárvány, és olyan jelenségeket produkált, amelyekkel még sohasem találkozott a világ. Egy nyilatkozat a sok közül: „Még soha nem láttunk olyat, hogy a világgazdaság leállt.”¹

Valójában jó ideje nem rendes kerékvágásban működött már világunk. Korábról eredeztethető a rendellenessé válás folyamata. Ezen a háttéren a jelenlegi világjárvány csak további fejlemény. A válogatás nélkül gyilkoló, értelmetlen, brutális erőszak például évek óta megjelent a békésnek, civilizáltnak hitt Európában is, és ennek egy része belülről jött, nem kívülről. A klímaváltozás jelenségei és gyorsuló előrehaladása miatt is régóta húzzák már a vészharangot a szakértők. Látványosan esik szét a második világháború után kialakult „világrend”, az azóta fennálló viszony-

1 Az IMF vezérigazgatója, Kristalina Georgieva beszédéből, amelyet a WHO székhelyén tartott április 3-án. (IMF: az emberiség legsötétebb óráival, soha nem látott krízissel nézünk szembe; <https://www.portfolio.hu/gazdasag>)

lagos béke és rendezettség, különösen Donald Trump elnöksége óta. Pierre Lellouche francia politikus nyilatkozta ezzel kapcsolatban április 13-án: „Ami most velünk történik, az nem válság, az katasztrófa. Igazi történelmi áttörés, ami átrendezi az erőviszonyokat.”² A koronavírus-járvány azt jelzi, hogy súlyosbodó szakaszba lépett a már korábban elindult válságfolyamat.

Egyes elemzők táplálnak némi reményt a jövőre nézve. Abban bíznak, hogy ezen a ponton az emberiség ráébred végre, hogy nagy a baj, és a sokoldalú – de valójában egybetartozó és egyirányú – válságfolyamat feltartóztatása halaszthatatlan, sőt radikális irányváltásra van szükség civilizációnk egészét illetően. Három nyilatkozatból idézek példaképpen:

„Jó lenne, ha ebben a gödörben nem azon gondolkodnának az iparági döntéshozók, hogyan tudnának a járványhelyzet enyhülésével a korábbi szintre visszamenni, hanem azon, hogy egyáltalán nem is kéne ugyanoda visszamenni, hanem egy más, jobb irányt kellene venni... Amikor egy tornádó söpör végig, az mindig lehetőség arra, hogy a pusztítás után valami újat, jobbat teremtsünk, és ne az addig becsontosodott szokások és gazdasági érdekek mentén építsük vissza a régi problémákat. A 19–20. századi gazdasági modellek folytatása és a hagyományos, rég megerősödött érdekcsoportok kiszolgálása helyett lehetőség lesz arra, hogy a széles közösség érdekeit szem előtt tartva építsünk valami újat. Talán lesz hozzá elég erőnk és bátorságunk, hogy megtegyük.”³

2 Idézi Stier Gábor A Pax Americana vége című írásában (<https://moszkvater.com>).

3 Ürge-Vorsatz Diána nyilatkozata április 6-án – Tiszai Balázs interjúja. (Ürge-Vorsatz Diána: Amikor egy tornádó söpör végig, az mindig lehetőség arra, hogy újat teremtsünk; mfor.hu/cikkek)

AZ IDŐK JELEI

„Bízom benne, hogy ez a veszélyhelyzet... felrázza álmos lelkiismeretünket, s olyan humán és ökológiai megtérést eredményezhet, amely véget vet a pénz bálványimádatának, helyette az emberi élet és méltóság kerülhet a fő helyre. Versengő, individualista, lehangoló termelési és fogyasztási ritmust diktáló, extravagáns luxust és kevesek számára aránytalan nyereséget hozó civilizációnknak visszább kell váltania, újra kell terveznie és meg kell újítania önmagát.”¹

„Az emberek kezdenek ébredezni. Látják már, hogy a haladás diadalútja nem oda vezetett, ahová készültek. Hogy amit jólétnek neveznek, az példátlan kiszolgáltatottság a technológia rendjének, a gazdaság kérlelhetetlen logikájának. Hogy értelmes munkára, egészséges környezetre, biztonságos megélhetésre az eddig járt úton többé nincs kilátás... Az európai lelkiismeret lázadása... reményt nyújthat, példát mutathat a többi kontinensnek is.”²

A harmadik nyilatkozó fenti sorai mellett olyan tömör összegzést ad a realitásokról, amivel rácáfol az általa vázolt óvatos reményre:

„Amikor a mostani járvány hullámai elülnek, és a világ dolgai megpróbálnak visszatérni a régi kerékvágásba, kiderül majd, hogy ez többé nem lehetséges. A globalizációval kiteljesedő korszak fordulóponthoz érkezett, az út ettől kezdve folyvást lefelé visz. Az ember pusztító beavatkozása a földi életet fenn-

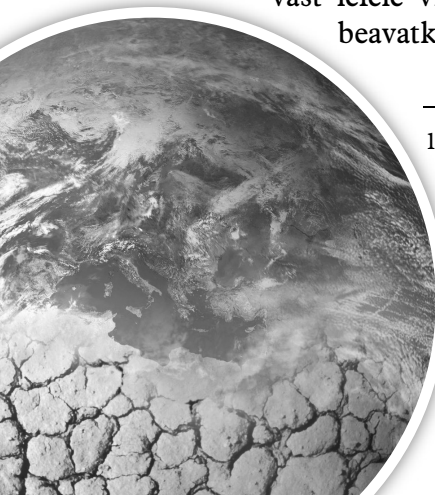
tartó rendszerek lassú összeomlásához vezet, ennek jelei egyre nyilvánvalóbbak, süketnek és vaknak kell lennie, aki nem akarja őket észrevenni. A kihalt fajok nem éleszthetők fel, a meg nem újuló nyersanyagforrások kimerülése visszafordíthatatlan. Az emberiség lélekszáma messze meghaladja a bolygó eltartóképességét, csak úgy tudunk gondoskodni magunkról, hogy feléljük a jövő nemzedékek erőforrásait. A fosszilis tüzelőanyagok mértéktelen égetése drámai módon alakítja át az éghajlatot. Az embermilliók és az árutömeg szakadatlan áramlása új, pusztító betegségeket szabadít a világra – ennek következményei ma még kiszámíthatatlanok, s talán jobb is, hogy azok... Soha az emberiség történetében nem összpontosult még ilyen szűk körben a fegyveres, információs és pénzügyi hatalom. Akik képesek lennének végrehajtani a globális léptékű változásokat, azok a hatalom egymással is halálos játszmát folytató birtokosai. Ők a legkevésbé érdekelték abban, hogy ezt megtegyék... Soha – talán az 1939–1941 közötti rövid periódus kivételével – nem állt ilyen rosszul az emberiség ügye.”³

Hasonlóképpen látja a helyzetet Tyimofej Bor-dacsev orosz elemző:

„[A mostani] világregend az utolsó napjait éli, és még jó, ha bukását nem kíséri világháború... A formálódó új rend aligha lesz jobb és igazságosabb, mint az éppen letűnőben levő. A világ első számú hatalmai ugyanis olyan léptékű probléma-

1 Ferenc pápa társadalmi mozgalmak és szervezetek tagjainak írt, április 12-ei leveléből.

2 Lányi András: Történelmünk legveszedelmesebb pillanatait éljük. (2020. április 3.; <https://www.valaszonline.hu>)

halmazzal szembesülnek, amelynek a megoldása nem hagy lehetőséget arra, hogy az emberi jogokra és a szegények érzéseire gondoljanak.”⁴

A problémahalmaz, amit az orosz szakértő említ, valóban óriási. A koronavírus-járvány most minden más hírt és gondot háttérbe szorított, de változatlanul jelen vannak más, megoldatlan, sőt megoldhatatlannak látszó nehézségek. Például a sáskajárvány utáni helyzet Afrikában. Ezen a tavaszon néhány hét alatt borzasztó károkat okoztak a sáskahadak Afrika keleti részén, Kenyában, Etiópiában, Szomáliában, Eritreában, Dél-Szudánban, Ugandában és Tanzániában. Meglehetősen reménytelennek látszik megakadályozni azt, hogy éhezés üsse fel a fejét ezen az óriási területen. Az ENSZ Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Szervezete (FAO) által „Nincs időnk, S. O. S.” jellel indított segélyakció lényegében eredménytelen maradt. Ott van továbbá az Antarktisz – Nagy-Britannia területével kb. azonos kiterjedésű – gleccserének egyre gyorsabb olvadása, ami ha egészen leolvad, háromméteres tengerszint-emelkedéshez vezethet, ez pedig a tízmilliós tengerparti nagyvárosok végét jelenti. A járvány miatti leállás mintegy 10%-kal visszafogta ugyan a károsanyag-kibocsátást, de összességében mégsem pozitívan, hanem inkább negatívan hat az éghajlatváltozásra a koronavírus-járvány Bart István klímaszakértő nyilatkozata szerint:

4 Stier Gábor, i. m.

„Egyértelműen látszik, hogy az emberek akkor hajlamosak a környezetvédelem ügyével, a távoli jövővel foglalkozni, ha nincs veszélyben az anyagi biztonságuk... Ez az általános tapasztalat: recesszió idején az emberek mással vannak

elfoglalva, nem a globális felmelegedés ügyével... Ha a klímaváltozás már berúgja az ajtót, ha miatta sokan hajléktalanná válnak, ha városaink lakhatatlanná, ha a földek és a vizek kiszáradnak – akkor majd mindenki észreveheti, mennyire fontos ez a probléma. Egyelőre még a politikusokat is aszerint választják meg, hogy mit tesznek a munkahelyek megóvásáért, illetve a gazdaság beindításáért.”⁵

Konkrétan a járványügyi kérdésekben mértékadónak tekinthető a New York-i Rockefeller Egyetem kutatóprofesszorának nyilatkozata, aki húsz éve foglalkozik a fertőző betegségekre hajlamosító génekkel. Lehet-e számítani a koronavírus újabb hullámára, és kell-e tartani akár még súlyosabb globális vírusveszélytől? – kérdezte tőle egy riporter. Ő így válaszolt:

„Természetesen, a koronavírus újabb hullámára, de más komoly járványokra is lehet számítani... Sem a járványok, sem a háborúk nem szűnnek meg varázsütésre. Holnap jöhet akár olyan járvány, amely az emberiség 10%-át elpusztítja.”⁶

5 Kárpáti Jakab: Koronavírus és klímaváltozás. *168 Óra*, 2020. április 2.

6 A veszély fokozatai. Szentgyörgyi Rita interjúja Jean-Laurent Casanovával. *HVG*, 2020. ápr. 16.

Amikor arra a kérdésre keressük a választ, hogy visszatér-e a világ a régi kerékvágásba a jelenlegi járvány után, *érdemes fontolóra venni a Biblia úgynevezett „végidőre” vonatkozó profetikus kijelentéseit.* Különös csend jellemző egyházi nyilatkozók részéről e tekintetben. Szinte egyáltalán nem esik szó arról, hogy az ó- és újszövetségi Szentírás milyen sok kijelentést tartalmaz az emberi történelem végidejére vonatkozóan, és mennyire egyezni látszik az ott felsorolt jelekkel az, ami most velünk, körülöttünk történik.

A Biblia, közelebbről Jézus kijelentése szerint a világ nagy tömegei – mentalitásukat, életmódjukat illetően – visszatérnek a régi kerékvágásba, az egyre súlyosabb válságok figyelmeztetése ellenére is:

„Amiképpen Noé napjaiban volt, akképpen lesz az Emberfiának eljövetele is. Mert amiképpen az özönvíz előtti napokban ettek, ittak, házasodtak és férjhez mentek, mindama napig, amelyen Noé a bárkába ment – és nem ébredtek tudatára [helyzetüknek],¹ míg nem eljött az özönvíz, és mindnyájukat elragadta, akképpen lesz az Emberfiának eljövetele is... Hasonlóképpen, amint Lót napjaiban, ettek, ittak, vettek, eladtak, ültettek, építettek..., [addig a napig], míg tűz és kénkö esett az égből, és mindenkit elvesztett, ekképpen lesz azon a napon, amelyen az Emberfia megjelenik.” (Mt 24,37–39; Lk 17,28–30)

A fentiekkel összevetve a következő összkép bontakozik ki előttünk: a világ nem tér vissza többé korábbi egyensúlyi helyzetébe, az embertömegek mentalitása viszont visszatér a régi kerékvágásba.

Hihetetlennek tűnik, hogy emberek a kiabáló jelek hatására sem látják reálisan helyzetüket. Ennek is megvan azonban az oka, háttere.

„Talán egyetlen ország sincs, se gazdag, se szegény, melynek a lakói többségükben ne lennének döbbenetesen tájékozatlanok a földtörténeti léptékű változások valóságos természetét illetően... Még nem volt példa arra, hogy ilyen sikeresen rejtsék el előlük saját, személyes életük minden-

napos valóságát, s hogy a fiatalok döntő többsége az elektronikus tudatipar függőségében éljen.”²

Vigasztaló azonban Jézusnak az a kijelentése, miszerint a végidőt lezáró „nagy nyomorúság” (Mt 24,21–22), illetve az ő szabadító közbeavatkozása előtt (Mt 24,29–30) kapnak az emberek még egy utolsó lehetőséget arra, hogy tisztán lássanak. A következő összefüggésben szolt erről Jézus:

„Amikor az Olajfák hegyén ült, hozzámmentek tanítványai magukban, és ezt kérdezték: Mondd meg nekünk... micsoda jele lesz a te eljövetelednek és a világ végének? Jézus pedig mondta nekik: Meglássátok, hogy valaki el ne hitessen titeket...! Hallanotok kell majd háborúkról és háborúk híreiről, vigyázatok,³ hogy meg ne rémüljete, mert mindezeknek meg kell lenniük, de még ez nem itt a vég. Mert nemzet támad nemzet ellen, és ország ország ellen, lesznek éhségek, járványok⁴ és földindulások mindenfelé. Mindez pedig a sok nyomorúság [az eredeti görög szöveg szerint: a vajúdási fájdalmak] kezdete... Isten országának ez az evangéliuma hirdettetik majd az egész világon bizonyosságul minden népnek, és akkor jön el a vég.” (Mt 24,3–14)

A fenti idézetet olvasva bizonyára szembevetődik, hogy a „végjáték” kezdetét jelző jelenségek között ott vannak a járványok és a természeti katasztrófák. Ezek ugyan valóban pusztítanak, mégsem lehet azt mondani, hogy a mostani világjárvány már Mt 24,6–8 beteljesedése. Megfigyelhető ugyanis, hogy Jézus egy tünetegyüttesről beszél, és ebből kettő – az éhség és a nemzetek háborúja – még nem tapasztalható „mindenfelé” földünkön.

Ezenkívül ma még nem rémüldöznek az emberek annyira, hogy azt gondolják: ez itt már a vég maga. Ellenkezőleg, most abban reménykednek, hogy nemsokára „visszatér az élet a régi, rendes kerékvágásba”.

Továbbá azért sem lehet ez még a vég, mert az előbb idézett ígéret szerint a véget, illetve Jézus

2 Lányi András, i. m.

3 Pontosított fordítás szerint.

4 Mai magyar nyelvhasználatához igazítva.

1 Pontosított fordítás szerint.

visszajövetelét mindenképpen megelőzi egy világméretű, nagy erejű evangéliumhirdetés. Ennek eredményeként minden nép hallani fogja a tiszta, hiteles evangéliumot, Jézus eredeti tanítását. (Erre utal Mt 24,14-ben két nyomatékos kifejezés: „Isten országának ez az evangéliuma” és „bizonyosságul minden népnek”.)

Jézus erős biztosítékot adott arra vonatkozóan, hogy a profetikus beszédében foglaltak beteljesednek: „*Az ég és a föld elmúlnak, de az én beszédem semmiképpen el nem múlnak.*” (Mt 24,35)

Ebből azonban nem az következik, hogy ringassuk bátran hamis biztonságérzetbe magunkat, hiszen a „vajúdási fájdalmak kezdete” után „nem jön mindjárt a vég”, amint Jézus maga mondta (Lk 21,9). A mostani világjárvány ugyanis minden bizonnyal előszele egy későbbi, feltehetően még súlyosabb járványnak, ami már az említett tünetegyüttes része lesz.

A „vajúdási fájdalmak” hasonlat pedig igen csak beszédes. Ha elkezdődnek a vajúdási fájdalmak a várandós asszonynál, akkor törvényszerű, hogy belátható, rövid időn belül sűrűsödni és súlyosbodni fognak e fájdalmak. Vigasztaló viszont

a hasonlat abból a szempontból, hogy ezek egy új élet születéséhez vezetnek. A végidő vajúdási fájdalmi sem csupán a jelen történelem végét jelzik, hanem az Isten által megígért újjáteremtés küszöbét is jelentik.

Jézus máskor is alkalmazta a vajúdási fájdalmak hasonlatot. Azt érzékeltette vele, hogy az utolsó nagy nyomorúság hirtelen szabadulásra, nagy örömmre fordul, amikor Ő megjelenik hatalommal és dicsőséggel, hogy a benne bízókat és a Földet kivegye „pusztítói kezéből” (Jel 11,18): „*Az asszony, mikor szül, szomorúságban van, mert eljött az ő órája, de amikor megszüli gyermekét, nem emlékezik többé a kínra az öröm miatt, hogy ember született e világra... Ismét meglátlak majd titeket, és örülni fog a szívetek, és senki el nem veszi tőletek a ti örömtöket.*” (Jn 16,21–22)

Tulajdonképpen a szó szerinti „Deus ex machina” az egyetlen reális reménység, azaz Jézus beavatkozása a földi történelem tragikus végjátékába, amit azután újjáteremtés, új kezdet követ.

Tömör, bátorító ígéret a következő:

„*De mi új eget és új földet várunk az ő ígérete szerint, amelyben igazság lakozik.*” (2Pt 2,13)

Bármennyire is természetfeletti és emberileg hihetetlennek tűnő eseményre vonatkozik ez a reménység, csupán ebben a katarziszban lehet bízni.

Olvassuk el legalább Jézus nagy profetikus beszédét (Máté evangéliuma 24. fejelet, Márk 13. fejelet és Lukács 21. fejelet) a Bibliában. Ha azt tapasztaljuk, hogy szembetűnő az egyezés Jézus kétezer évvel ezelőtt elhangzott kijelentései és a ma tapasztalható jelenségek között, akkor vonjuk le ebből a megfelelő következtetést. Blaise Pascal egyik gondolattöredéke így hangzik: „Csak kétféle ember szolgál rá az értelmes névre: az, aki tiszta szívvel szolgálja Istent, mert ismeri, és az, aki tiszta szívből keresi Őt, mert nem ismeri.”¹

„Rendes” volt-e a régi kerékvágás?
Jó-e, ha oda tér vissza a civilizáció?

Milyen is volt a járvány előtti, úgymond, „rendes” kerékvágás? Szenvedélyes hangvétellű cikk jelent meg Földiák András kultúrakutató tollából az egyik napilapban, április 15-én. Érdeemes elolvasni és átgondolni a belőle kiemelt alábbi részletet:

„Alig egy hónapja még agyondolgoztuk magunkat azért, hogy legyen pénzünk a divatos tetrakóra, hogy nagyobb »városi terepjáróból« szállhassunk ki, vagy a szekrényünkbe még több divatos rongyot szorítsunk be. Nem láttunk ki saját önzésünk és szűklátókörűségünk falai közül. Belefulladtunk a mindent ránk erőszakoló reklámok áradatába. A »rendes életünkben« óránként »felrobbantja az internetet« valamilyen sületlenség, mindenből szenzációt próbálnak csinálni. Készítsünk... még több szelfit magunkról! Kérdezem én, minek? Miért kell agyba-főbe fényképezni magunkat? Az önimádat kielégíthetetlen, csak fokozódik, és csalódásokhoz vezet, mert mindig lesz, aki még több és jobb fotót csinál, vagy még káprázatosabb villát épít. Egyáltalán nincs semmi értelme a kétes kéj hajszolásának, viszont elvonja, légmentesen elzárja figyelmünket mindentől, ami lényeges... **Mindenről beszé-**

1 Gondolatok, 194. töredék.

lünk, legfőképpen arról, hogy mit kell majd tenni a gazdasági pörgés visszaállításához, de arról nem, hogy ez az egész állapot, amit kialakítottunk, minden porcikájában természetidegen... Leszakadtunk a valóságról... A Nap hőfokát, a parányi atom óriási energiáját és többek között minket is teremtő egyetemesség erősebb nálunk, nem vagyunk egy súlycsoportban. Semmi perc alatt letörli ezt a megszállottan csak a saját hiúságának kielégítésen buzdulókodó fajt. Érteni kellene a lét rendjét, és a mi értékeinkkel, erkölcsünkkel – ezt a szót már alig meri leírni az ember – és egész létünkkel közeledni hozzá... Már nem sok időnk maradt, hogy ezt elkezdjük.”²

Nincs is mit hozzáfűzni a fenti sorokhoz. Benne foglaltatik a válasz az előzőleg feltett kérdésre.

Merre vesszük az irányt
a járvány lecsendesedése után?

Meggondolni és eldönteni – tulajdonképpen csak erre van szabadságunk, ez van hatalmunkban. Remélhetőleg nem követjük el azt a tragikus hibát, amiről a költő alábbi sorai szólnak:

„Átbóbiskoltam teljes életem.
A látványok, mint álmomban, forogtak,
semmit se tettem, csak történt velem,

Dúlt két világvihar, százmillió
ember pusztult, meghalt anyám-apám:
álmomból serkentőnek mind kevés volt,
akárhogyan szegyenlem, így igaz.

Ha mindeddig nem ébredtem: tudom,
most már halálig hortyogok. Talán
a haldoklás majd ébren szembesít
minden mulasztás terhével...”³

Vankó Zsuzsa

2 Mindent feláldoztunk a rongyokért. *Népszava*, 2020. április 15.

3 Weöres Sándor: *Az élet végén*, részletek, 1969.

ÖSSZEFOGLALÓ A VÍRUSOKRÓL ÉS A VÉDEKEZÉS LEHETŐSÉGEIRŐL

A vírusokról általában

Csak elektronmikroszkóppal látható pici részecskék, méretük kb. akkora, mint a milliméter milliomodrésze.

Több mint 5000 féléet ismer már a tudomány. Minden élőlénynek megvannak a vírusai (növények, állatok, baktériumok, ember). Csak nukleinsavból és fehérjéből állnak. A nukleinsav tartalmazza a vírus genetikai információját (mint bennünk a DNS). A fehérjealkotók köpenyként borítják a nukleinsavat (kapszid), fontos enzimek feladatokat látnak el, illetve segítik a vírus kapcsolódását, majd sokszorozódása után leválását a fertőzött sejtről. Néhány vírusnak egy külön lipidburka is van, amit a megfertőzött sejttől elvéve von maga köré. (Ilyen az influenzavírus, az AIDS vírusa, a koronavírus). A vírus felszíni fehérjéi határozzák meg, hogy milyen sejthez képes kapcsolódni, vagyis mit tud megtámadni.

Vannak fajspecifikus vírusok, pl. a fekete himlő vírusa, ami csak embert tud fertőzni, de vannak ún. széles spektrumú vírusok is, pl. a veszettség vírusa, amely többféle állatot és az embert is megbetegítheti.

Őnállóan nem mutatnak életjelenségeket, vagyis nem tudnak „táplálkozni”, anyagcserét folytatni, szaporodni, csupán a genetikai információt hordozzák. Abszolút paraziták, élősködők,

vagyis csak más élőlényben tudnak fennmaradni, sokszorozódni. Ezt ráadásul úgy teszik, hogy a megfertőzött sejt enzimeit, energiáját használják fel ehhez, miközben a sejt saját fenntartását szolgáló funkcióit leállítják vagy jelentősen megzavarják. Azon az áron szaporodnak, hogy a gazdaséjtet károsítják, a legtöbb esetben annak pusztulását idézve elő. Csak arra használják a megtámadott sejtet, hogy az elkészítse a vírus alkatrészeit.

Az emberi betegséget okozó vírusokról

Okozhatnak enyhe betegségeket: pl. nátha, bárányhimlő, herpesz; de súlyos, akár halálos megbetegedést is: pl. AIDS, madárinfluenza, Ebola. A megfertőzött sejt végül általában szétesik, vagy egyéb úton pusztul el. Némely vírus nem okoz azonnali sejtelhalást, évtizedekig lappanghat a szervezetben, időnként aktiválódva, pl. a herpesz szimplex (az ajakherpesz vírusa), a varicella-zoster vírus (a bárányhimlő és övsömör vírusa) vagy az EBV. Krónikus fertőzést is fenntarthatnak, azáltal, hogy kikerülve az immunrendszert, folyamatosan szaporodnak, ilyen pl. a hepatitisz B és C vírusa (HBV, HCV). Egyes vírusok a gazdaséjtben rákos elfajulást váltanak ki, pl. a humán papilloma vírus (HPV) a méhnyakon, a péniszen, a végbélnyíláson, a HBV és a HCV a májban,

az EBV nyirok- és garatrákot, Humán T-limfotróp vírus leukémiát, a humán herpeszvírus-8 Kaposi-szarkómát okozhat.

Lappangási időnek nevezzük azt az időszakot, ami a vírussal történt megfertőződés és az első tünetek megjelenése között telik el, vagyis amikor még nem tudjuk, de a vírus már a szervezetünkbe került. Ez általában néhány nap, de néhány hét is lehet.

Különbő utakon terjedhetnek egyik emberről a másikra: cseppfertőzéssel (pl. az influenza), nyálal (EBV), vérrel (HCV), szexuális úton (HIV), fertőzött étellel vagy vízzel (hepatitisz A vírus), vérszívó rovarok által.

A koronavírusokról

Lipidburokkal rendelkeznek, klórral, alkohollal ez a burok szétbontható, vagyis a vírus elpusztul. Sokféle fajtájuk van, vannak madarakat, emlősöket fertőző fajták, és embereket megbetegítők. Az 1960-as években fedezték fel az első koronavírusokat.

Az embert fertőző hétféle koronavírus közül négy enyhe megbetegedést okoz (egyszerű megfázások, légúti fertőzések). Háromféle azonban súlyos, akár halálos fertőzést is kiválthat:

SARS-CoV: Severe (súlyos) Acute (heveny) Respiratory (légzőszervi) Syndrome (tünetegyüttes) koronavírus, mely 2003-ban Kínából indulva 71 országra terjedt ki, több mint 8000 embert fertőzött meg, kb. 10%-uk halálát okozva.

MERS-CoV: Middle-East (közel-keleti) Respiratory (légzőszervi) Syndrome (tünetegyüttes) koronavírus, Szaúd-Arábiából indulva Észak-Afrikára, Európára és az USA-ra is kiterjedt, 2012–2014 között 282 ember halálát okozva.

SARS-CoV-2: 2019 végén (valószínűleg már novemberben), Kínából indulva terjedt el világ-

FONTOSABB VÍRUSOS JÁRVÁNYOK

- ▶ Az európai gyarmatosítók által behurcolt fekete himlő vírusa az amerikai őslakosok Kb. 70%-át ölte meg
- 1918 ▶ Spanyolnátha (infl. A), 40–100 millió áldozat
- 1981 ▶ Ekkortól vált járványossá az AIDS, ma több mint 38 millió a fertőzött, eddig 25 millió halott
- 2003 ▶ SARS
- 2005 ▶ Angolában a Marburg-vírus
- 2009 ▶ H1N1 influenzavírus
- 2012 ▶ MERS
- 2013 ▶ Ebola okozta vérzéses láz Nyugat-Afrikában

szerte a COVID-19 (koronavírus-betegséget) okozva. Ez a vírus a 2003-as vírus genetikai állományával 80%-ban megegyezik.

COVID-19: A jelenlegi koronavírus által okozott betegség

▪ **Terjedése:** folyadékcseppekben (köhögés, beszéd, tüsszentés), közvetlen vagy közvetett érintés útján (vagyis a fertőzött egyén által érintett dolgok megfogása által is), illetve fertőzött váladékokkal való kontaktus révén.

▪ **Lappangási ideje:** 2–14 nap, de többnyire 5–6 nap.

▪ **Meddig fertőz?** Már a tünetek megjelenése előtt is fertőz, súlyos megbetegedés esetén akár a tünetek megjelenését követően, 14 napon át is.

▪ **Tünetei:** Láz, száraz köhögés, fáradékonyság a legjellemzőbb, de előfordulhat váladékos köhögés, nehézlégzés, torokfájás, fejfájás, izom- vagy ízületi fájdalom, hidegrázás, valamint ritkán hányás és hasmenés is.

▪ **A betegség súlyossága:**

- 1–3% tünetmentes is lehet, jellegzetes a szaglás átmeneti csökkenése;
- kb. 80%-ban enyhe vagy közepesen súlyos (nem súlyos tüdőgyulladás);
- 14% súlyos;

– 6% kritikus: légzési elégtelenséggel, szepszissel, sokkal, ebből 2-3% halállal végződik.

▪ *A legvesélyeztetettebbek:* a 60 évnél idősebbek és az olyan krónikus alapbetegségben szenvedők, mint pl. a magas vérnyomás, a cukorbetegség, a szív- és érrendszeri betegség, a krónikus légúti betegség, a daganatos megbetegedés.

▪ *A diagnózist* a tünetek vetik fel, a vírus-RNS kimutatása céljából történik mintavétel a szájgarat és az orrüreg területéről vattapálcával, illetve a vírus ellen termelődött antitest vérből történő kimutatásával.

▪ *Kezelésében* a vírus szaporodását vagy összeszerelődését, illetve sejtből való kijutását gátló szereket, illetve maláriaellenes szert alkalmaznak. Szükség szerinti oxigénadással, légzéstámogatással, folyadékpótlással, intenzív ellátással.

Mit tehetünk mi magunk?

Az alapvető higiénés rendszabályokról már mindenhol nagyon sokat hallhattunk.

Immunrendszerünk, általános egészségi állapotunk javítása érdekében célszerű teljes értékű növényi alapanyagokból készült ételeket fogyasztani (friss gyümölcsök, zöldségek, teljes kiőrlésű gabonák, olajos magvak), kerülni a cukrot és a cukortartalmú ételeket, italokat, valamint az alkoholt, a koffeint, a dohányzást. Igyunk sok tiszta vizet (a szűrt víz különösen tanácsos). Mozogjunk sokat, lehetőleg napon, friss levegőn, ha viszont erre nincs lehetőségünk, jobb, ha nem vacsorázunk: a mozgásszegény életmód kalóriadús táplálkozással minden megbetegedés kockázatát fokozza. Pihenjünk 7-8 órát minden éjszaka.

Alkalmazhatunk reggelente váltózuhanyt, lefekvés előtt meleg fürdőt, gyógyteákat: kasvirág,

lapacho, ginszeng, oregánó, kakukkfű. Sokat segíthetnek az antioxidáns-tartalmú élelmiszerek (pl. béta-karotin a sárgarépában, az édesburgonyában, C-vitamin a paprikában, kiviben, grépfrútban, narancsban, E-vitamin a diófélékben), szelén a paradióban, szükség esetén táplálékkiegészítők. A cink nemcsak immunerősítő, hanem vírusellenes hatású is, a fokhagyma szintén, amiből többet fogyaszthatunk, ha 2-3 percig megpároljuk vízgőzben.

A homoktövis-sűrítmény, a méhpempő, a propolisz, a béta-glükán is ajánlható.

Lelki „immunrendszerünk” állapota nagyban meghatározza fizikai ellenálló-képességünket, erősítése érdekében a kételyek, aggodalmak, bizalmatlanság, csüggedés, elégedetlenség helyett tudatosan gyakoroljuk a hálát, a másokon való segítséget, a bizalmat.

Ebben segítségünkre van, ha megtanulunk bízni az isteni gondviselésben, gyakoroljuk az iránta való bizalmat, terheink átadását.

Néhány gondolat a járvány kapcsán

Említettem, hogy a vírusok abszolút élősködők. A fennmaradásuk, sokszorozódásuk céljából megtámadott sejtek saját osztódását célzó berendezéseit önmaguk osztódásának kiszolgálására kényszerítik, a legtöbb esetben végül a gazdasejt halálát előidézve. Könyörtelenül kihasználják a megfertőzött gazdasejtet. Micsoda önzőség! Jól szemlélteti a bűn „vírusának” kártételét!

Ez az agresszív vírus váratlanul éri a szervezeteinket, sokan nagyon súlyos állapotba kerülnek a fertőzés kapcsán, de túl lehet élni. Hogyan lehetséges ez? Természetesnek vesszük, hogy az immunrendszerünk segítségével. Isten tökéletesnek teremtette a Földet, az embereket is, mégis *„vette az Úr Isten az embert, és helyezte őt az Éden kertjébe, hogy művelje és őrizze azt”* (1Móz 2,15). Vagyis egyrészt már létezett az embernek ártani akaró gonosz, amitől őrizni kellett; másrészt ez Istentől független volt, nem Ő akarta, hiszen különben nem figyelmeztette volna az embert a veszélyre. Tehát nem Istentől származik a rossz, Ő csakis jó szándékkal van felénk. Az ember nem vigyázott, és beengedte a gonoszt Édenbe, saját életterébe. Innentől kezdve – mint ahogyan a vírus génjei beépülnek a sejtbe, amit megfertőztek, és onnan csak a sejt pusztulása árán távolíthatók el –, az ember halálát is maga után vonja a gonosszal való megfertőződése. Ám, ha az ember nem így döntött volna, nem lenne semmi, ami árthatna neki, vagyis nem lenne szükség az immunrendszerre. Isten azonban – az ember szabad választását előre látva és tiszteletben tartva – már előre megalkotta immunrendszerünk gonosszal szembeni védekező mechanizmusait. Ez is bizonyítja irántunk való mentő szándékát. Lelki immunitást is biztosít számunkra, és megmentési tervet készített, hogy *„aki hisz Őbenne, el ne vesszen”*.

Vágyakozunk-e arra, hogy ez a szörnyűség véget érjen? Most ez áll a figyelem középpontjában, de nem csak a vírusok ilyen gonoszok, számos súlyos problémát okozó dolog teszi tönkre az emberiséget. Szeretnénk-e, ha MINDEN hasonló ártó dolog megszűnne? Az emberi történelem igazolja, hogy az emberiség képtelen megoldani sok-sok problémát, és nem tudja megszüntetni a rosszat. Például a vírusok is csak akkor pusztulnának el, ha megszűnne minden élő anyag, amiben megsokszorozhatnák önmagukat. Nincs semmi gyógyszer, amely úgy öli meg a vírusokat, hogy közben nem tesz kárt az ember szervezetében is. Nem lehet minden ártó vírus ellen védőoltást készíteni (lásd pl. HIV), mert annyira változékonyak és rezisztensek. Akkor ebben a reménytelen, csüggesztő helyzetben kell maradnunk?

Egy, a súlyos olaszországi helyzetben helytálló orvos vallomásából idézek kivonatosan: „Most két hete én és kollégáim még ateisták voltunk... a tudományban hittünk... Ami viszont most történik körülöttem, annak soha, a legsötétebb rémálmaimban sem gondoltam volna, hogy valaha részese leszek. Ez a szörnyűség egyre duzzad, és egyre megállíthatatlanabb. Egy idő után be kellett ismernünk, hogy mint emberek elértük határainkat, többet nem tudunk tenni... Rájöttünk, hogy az ember tudása véges, és szükségünk van Istenre... Hihetetlen, de megrögzött ateistaként oda jutottunk, hogy Istennél békére leltünk!”

Sajnos, ezt a földi létet már annyira elrontottuk, hogy nem lehet helyrehozni, de még a rossz irányú folyamatokat megállítani sem. Isten viszont megoldást kínál, mindenkinek nyújt belépőt egy újjáteremtett, gonosz nélküli világba. Immunitást akar nekünk adni a rosszal szemben, és mindannyiunk életében csak arra vár, hogy vágyakozzunk az általa kínált megoldás iránt. Kíváncsiak vagyunk-e az ő tanácsaira, vagy továbbra is homokba dugjuk a fejünket, és bízunk az emberi észben és az összefogásban?

Pásztor Judit

Hogyan viszonyuljunk keresztényként az antiszemitizmushoz?

Környezetünkben sajnos nem egyszer találkozhatunk antiszemita beállítottságú emberekkel. A fenti kérdésre választ keresve részletet közlünk Jókai Mór *Én és a zsidók* című életrajzi novellájából, amely arról szól, hogy az író édesanyja hogyan vezette rá fiát a valódi keresztény magatartásra.

„Én bizony gyerekkoromban antiszemita voltam, mint sok fejletlen ember. A szolgálóink telemesmondázták a fejemet azzal, hogy a zsidók a pászkaünnepükhöz keresztény gyerekek vérért használják. [Ezután leírja, hogy egy zsidó iskolatársával összeverekedett valami semmi-ség miatt, ami édesanyja tudomására jutott, aki számon kérte őt:]

– De hát ezért minek kellett valakit megütni? – kérde az anyám.

– Hiszen csak egy zsidó volt!

– Mit? – kiálta fel anyám. – Te azt mondd, hogy csak egy zsidó volt. Hát teelötted a zsidó nem olyan ember, mint más? Te lenézel más a vallása miatt? Te elfelejted, hogy vallásunkat még ötven év előtt éppen így üldözték ebben a városban, ahogy te üldözöd most a zsidót? Ezt nem tanultad te éntőlem, se boldogult édesapádtól! Most rögtön eredj, keresd fel azt a zsidó diákot, akit megütlegeltél, kérj tőle bocsánatot, és hozd tőle nekem írásban, hogy teneked megbocsátott!

El voltam szörnyedve a drákói keménységű ítélet fölött:

– Én megalázzam magamat azelőtt a zsidó előtt?

– Megalázod magad az Isten előtt, aki a zsidót veled egyenlőnek teremtette! – mondta anyám.

[A történet aztán jól végződött, a zsidó fiú megbocsátott. Jókai Mór pedig hozzáteszi:] Ettől a perctől fogva lettem én filoszemitává.”¹

(A szerk. közlése)

¹ Jelentése: Sémítát szerető. (A zsidó nép a sémita népcsaládhoz, Sém leszármazottaihoz tartozik.)

KIT NEVELJEK ELŐSZÖR?

A gyermeknevelésről (2. rész)

Sok felnőtt fogadalmat tesz, hogy nem követ el olyan hibákat, amelyeket a szülei vele szemben elkövettek. Később veszi csak észre, hogy mégis ezt teszi. Vajon miért esünk bele ugyanabba a hibába, és miért tűnik úgy, hogy hiába minden elhatározás?

Könnyű meglátni a másik szemében a szálkát, de vajon a magunkéban észrevesszük a gerendát? Mostani cikkemet az önvizsgálatra szánom, amely elengedhetetlen a gyermekneveléshez. Hogyan akarunk ugyanis jó szülők lenni, ha nem ismerjük gyenge pontjainkat, jellembeli fogyatékoságainkat, amelyekkel inkább ingereljük gyermekeinket, de nem neveljük őket?

Ha megismerjük saját határainkat, gyengeségeinket, akkor tudjuk majd, hogy mit várhatunk el magunktól, mikor szorulunk segítségre, mikor kell lassítani, taktikát váltani, útmutatásért fohászzkodni. Nem elég pusztán elhatározni, hogy nem teszünk majd rosszat, nem viselkedünk majd úgy, ahogyan esetleg velünk viselkedtek.

Hogyan fogunk valóban megváltozni?

Figyeljük meg magunkat, amikor hasonlóan nehéz helyzetbe kerülünk, mint az a személy, aki számunkra unszimpatikusan viselkedett. Teljesen más reakciókat váltott ki belőlünk? Megmaradt a békességünk, eszünkbe jutott villámgyorsan fohászzkodni útmutatásért? Ha kegyelem által élünk, valószínű, hogy azzal szemben, aki hibázott, irgalmasságot fogunk érezni, és nem megvetést. Ha pedig nem kegyelemből élünk, ugyanaz lesz a reakciónk, amit másoktól láttunk. Még akkor is, ha az nem volt vonzó számunkra.

Fontos, hogy ne álljunk meg az elhatározásnál, hogy nem akarunk olyanok lenni, mint ő. Inkább figyeljük magunkat, mit hoz ki belőlünk egy-egy nehéz helyzet. Ekkor előre kérhetjük Istent, viseljen gondot ránk abban a nehéz szituációban, ami-

ben korábban elbuktunk. Juttassa eszünkbe, amikor benne vagyunk, hogy kérjük a segítségét, és adjon bölcsességet a nehézség elkerülésére. *„Járuljunk azért bizodalommal a kegyelem királyi székéhez, hogy irgalmasságot nyerjünk, és kegyelmet találjunk, alkalmas időben való segítségül.”* (Zsid 4,16)

Én például érzékeny vagyok a hangos sikítésre. Elég egy kis idő, és kihoz a sodromból. Sajnos a kisfiam sokszor úgy tudatja kisebb-nagyobb problémáját, hogy torkaszakadtából, éles hangon visít. Egy-egy nyűgösebb napján képes egész nap iszonyatos hangerővel visítani. Mostanra kitapasztaltam néhány dolgot, ami segíthet egy ideig. Ilyen például a cumi vagy valami harapnivaló. Ezeket előre kikészítem, hogy kéznél legyenek a szükség idején. Ugyanakkor az állandó nyugalom, a kedvesség és határozottság nyugtatja meg a kicsi bizonytalan lelkiállapotát. E cél felé tartok, kisebb-nagyobb sikerekkel. Közben a tehetetlenség érzése arra tanít, szorosán fogjam Isten kezét, és ne engedjem el. Amikor eljutok a legmélyebb pontra, a teljes tehetetlenségig, és megsemmisülve bár, de úgy döntök, hogy inkább Istenre várok, mintsem a magam kezébe vegyem a dolgokat, s „megoldjam”, akkor valahogyan mindig szépen elrendeződik a helyzet, a kicsi megnyugszik.

Ne legyünk fukarak a kéréseinkkel! Istennek hatalmas ígéretei vannak. Az ő jellemének a részesei lehetünk! *„Amelyek által igen nagy és becses ígéretekkkel ajándékozott meg bennünket, hogy azok által isteni természet részeseivé legyetek...”* (2Pt 1,4/a) Egyre szebben, jobban viseltethetünk abban, ami a gyengénk volt. Soha ne alkudjunk meg azzal, ha már sikerült *valamit* elérnünk. Mindig akarjuk jobban csinálni, mindig akarjuk a gyerekeinket, a férjünket, a testvérünket jobban szeretni.

Sokat segít a fejlődésünkben, ha a tudásunkat is gyarapítjuk! Járjunk nyitott szemmel, gyűjtünk tapasztalatokat! Rengeteget nyernek anyák azzal, ha elmesélik egymásnak, hogyan sikerült megoldani egy-egy nehéz helyzetet. A sok ötlet kreatívabbá tesz.

Nagy Szimonetta

Részletek Ellen G. White: *A nagy küzdelem* c. könyvéből

A spiritizmus köntösében Sátán az emberiség jótevőjének mutatkozik. Meggyógyítja a betegeket, és „egy új és dicsőbb” vallási rendszert kínál, miközben pusztító munkát végez. Kísértéseivel tömegeket tesz tönkre. A mértéktelenség elveszi az ember józan esztét. Következése: érzéki bűnök, versengés, vérontás. Sátán gyönyörködik a háborúban, mert a háborúval felkelti a lélek legádázabb indulatait. Áldozatait bűnnel és vérrel átítatva sodorja az örök pusztulásba. A nemzeteket szembeállítja egymással, mert a háborúval el tudja terelni a figyelmüket arról a munkáról, amely az embert felkészíti az ítélet napjára, az Istennel való találkozásra.

Sátán az elemeket is felhasználja, hogy segítségével lelkeket gyűjtsön csűrbe. Kikutatva a természet laboratóriumának titkait, latba veti minden képességét, hogy – amennyire csak Isten engedi – úrrá legyen az elemeken. Amikor engedélyt kapott Jób meggyötrésére, ó, milyen gyorsan elsöpört nyáját és gulyát, szolgálakat, házakat, gyermekeket! Egyik baj pillanatok alatt követte a másikat. Isten pajzsként és bástyaként védi teremtményeit a pusztító hatalmától. De a keresztény világ semmibe veszi Jahve törvényét; és az Úr meg fogja tenni azt, amit mondott: visszavonja áldásait a földtől, és leveszi védő kezét azokról, akik törvénye ellen láznak, és másokat is erre tanítanak és kényszerítenek. Sátán tartja kezben mindazokat, akiket Isten nem oltalmaz. Sátán egyeseket támogat és sikerhez segít, hogy előmozdítsák terveit; másokra pedig bajt hoz, és elhitheti velük, hogy azt Isten okozta.

Míg Sátán kiváló orvosnak tünteti fel magát, aki minden kórt meg tud gyógyítani, az általa okozott betegségek és csapások nyomán népes városok kihalt romhalmazzá válnak. Már most is dolgozik. A mindenütt és ezer formában előforduló tengeri és szárazföldi balesetekben és sze-

rencsétlenségekben; a hatalmas tűzvészekben, vad tornádókban és félelmetes jégverésekben; viharokban, árvizekben, ciklonokban, szökőárakban és földrengésekben Sátán keze van. Elsöpri az érő termést, aminek következménye éhínség és nyomor. Halálos fertőt lehel a levegőbe, és emberek ezreit elviszi a ragály. E jelenségek egyre sűrűsödnek és súlyosbodnak. Pusztul mind ember, mind állat. „Gyászol és megromol a föld”; „elhervadnak a föld népének nagyjai. A föld megfertőztetett lakosai alatt, mert áthágták a törvényeket, a rendelést megszegték, megtörték az örök szövetséget.” (Ésa 24,4–5)

»«

Isten azért adta nekünk Igéjét, hogy megismerjük tanításait. Azt akarja, hogy mi magunk keressük, mit kíván tőlünk. Amikor a törvénytudó ezzel a kéréssel fordult Jézushoz: „Mit cselekedjem, hogy az örök életet vehessem?”, a Megváltó a Szentírásra hivatkozva ezt mondta: „A törvényben mi van megírva? Mint olvasod?” A tudatlanság nem mentség; ez nem menti fel az Isten törvényének áthágásáért járó büntetés alól sem az ifjút, sem az öreget, hiszen kezükben van a törvény elveinek és kívánalmainak hiteles ismertetése. Nem elég a jó szándék. Nem elég azt tenni, amit az ember helyesnek vél, vagy a lelkész helyesnek mond. Üdvösségünk forog kockán. Minden embernek személyesen kell kutatnia a Szentírást. Bármilyen erős is a meggyőződése, bármennyire is bízunk abban, hogy a lelkész tudja, mi az igazság, nem építhet rá. Van egy térképe, amelyen fel van tüntetve a hazafelé vezető út minden jelzése. Nem kell találgatnia.

»«

A világtörténelem legünnepelesebb időszakában élünk. A földön élő tömegek sorsa nemsoká-

A BIZONYSÁGTÉTELEKET OLVASVA

ra eldől. Saját jövőnk és mások üdvössége múlik azon, hogy mi most hogyan élünk. Szükségünk van Isten Lelkének vezetésére. Krisztus minden követőjének komolyan meg kell kérdeznie: „Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem?” Meg kell magunkat alázni bőjtben és imában az Úr előtt, és sokat kell elmélkednünk Isten Igéjén, különösen az ítélet jelenetein. Mély és élő tapasztalatokat kell szereznünk Istennel. Egy pillanatot sem vesztegethetünk el. Létfontosságú dolgok történnek körülöttünk. A Sátán által megigézett területen élünk. Isten órállói, ne aludjatok! Az ellenség résen áll, hogy ha tétlenkedtek és elszunnyadtok, lecsapjon rátok, és zsákmányul ejtsen benneteket.

»«

Sok embert Isten egészen másként lát, mint ahogy ők gondolják. Sokan gratulálnak maguknak a bűnökért, amiket nem követtek el, és elfelejtik számba venni azokat az elmulasztott jó és nemes tetteket, amiket Isten elvárt volna tőlük. Nem elég csupán fának lenni Isten kertjében. Gyümölcsöt is kell teremni. Isten számon kér tőlük minden elmulasztott jót, amit kegyelme erejével véghez vihettek volna. A mennyei könyvek nyilvántartása szerint hiába foglalják a helyet. De még az ő helyzetük sem teljesen reménytelen. Az Isten irgalmát semmibe vevőket és a kegyelmével visszaélőket a türelmes Szeretet még mindig védelmébe veszi. „Annakokáért mondja: Serkenj föl, aki aluszol, és támadj fel a halálból, és felragyog tenéked a Krisztus. Meglássátok annakokáért, hogy mi módon okkal járjatok... Áron is megvegyétek az alkalmatosságot, mert a napok gonoszok.” (Eféz 5,14–16)

»«

A próba idején fog meglátszani, ki tette Isten Igéjét élete szabályává. Nyáron nem lehet különbséget tenni az örökzöld és a többi fa között. De amikor eljön a tél és a

fagy, az örökzöld változatlan marad, a többi fa pedig lehullatja leveleit. A kétszínű hitvallót sem lehet most megkülönböztetni az igazi kereszténytől. De küszöbön van az az idő, amikor a különbség nyilvánvaló lesz. Ha feltámad az ellenségeskedés, ha újra úrrá lesz a vakbuzgóság és a vallási türelmetlenség; ha lángra lobban az üldözés, a langymelegek és a képmutatók meginognak, és feladják hitüket. De az igazi keresztény sziklaszilárdan megáll. Hite erősebb, reménysége fényesebb lesz, mint amilyen a jólét napjaiban volt. Ezt mondja a zsoltáríró: „A Te bizonyságaid az én gondolataim.” „A Te határozataidból leszek értelmes, gyűlölöm azért a hamisságnak minden ösvényét.” (Zsolt 119,99.104) „Boldog ember az, aki megnyerte a bölcsességet.” „Mert olyanná lesz, mint a víz mellé ültetett fa, amely a folyó felé bocsátja gyökereit, és nem fél, ha hőség következik, és a levele zöld marad; és a száraz esztendőben nem retteg, sem a gyümölcsözéstől meg nem szűnik.” (Péld 3,13; Jer 17,8)

(Az idézetek forrásai: A közelgő küzdelem és A Szentírás védőbástya c. fejezetek.)

Az „új teológia”¹ és a biblikus adventizmus összeütközése Svédországban

Svédországi adventista testvérek tapasztalata

Egy svédországi adventista gyülekezetben 2019 őszétől megrázó tapasztalatai voltak két testvérnek. Mindezek háttere: A svéd unió meghívta az egyik nagy létszámú adventista gyülekezetbe a szerb származású adventista professzort, dr. Radisa Anticot, az angliai Newbold Főiskola² rendszeres teológia tanárát, hogy beszéljen a „perfekcionizmus, illetve az utolsó generációs teológia (LGT)”³ témáról. Dr. Radisa Antic előadása 2019. május 4-én hangzott el, videofelvétel készült róla, amit megjelentettek az „AdventistPlay” nevű videoportálon.

Két testvérnek (nevezzük őket S. és B. testvérnek) az volt a feladata a gyülekezetben, hogy megvizsgálják a videóra felvett előadások és prédikációk tartalmát az internetes közzététel előtt. Az alapszabály szerint, ha az előadás vagy igehirdetés olyasmit tartalmaz, ami nem biblikus, nem képviseli a közösség hitvallását, akkor nem szabad a nagy nyilvánosság elé tárni.

Részlet S. testvér írásos nyilatkozatából:

„Radisa Antic előadásának értékelésekor a fent említett alapelvet követtük. Azonnal észrevettük, hogy némely kijelentése problematikus. Mivel őt teológusként hívták meg, mint akinek speciális ismeretei vannak, és nagy a rutinja sajátos témája, az úgynevezett „perfekcionizmus”

vagy az „utolsó generációs teológia” (LGT) fejtegetését illetően, meg akartunk győződni arról, hogy megfelelő indoklást tudunk-e kapcsolni döntésünkhöz, miszerint eltávolítjuk az előadást. Ezért úgy határoztunk, hogy a következő hétre még fent hagyjuk a videót, de eközben elkezdjük az LGT témájának a kutatását. Mire befejeztük vizsgálatainkat, arra a következtetésre jutottunk, hogy dr. Antic több állításának nincs bibliai alapja, nem áll összhangban Ellen G. White kijelentésével, és nem egyezik egyházunk hitelveivel sem, amelyeket korábban a Generálkonferencia ülészakán elfogadtak és rögzítettek. Ezenkívül dr. Antic több más állítása is félrevezető volt.”

S. és B. testvér beszámolója szerint dr. Antic azt állította, hogy már születésünktől fogva bűnösök vagyunk (vagyis a katolikus és több protestáns teológus által is vallott eredendő bűnről szóló tanítást képviselte). Továbbá azt prédikálta, hogy még Isten segítségével sem tudjuk legyőzni a bűnt, amíg Jézus vissza nem tér, és át nem változunk. Kijelentette, hogy Jézus Ádám bűneset előtti természetét vette fel, nem ugyanazt a természetet örökölte, mint mi. Ezenkívül a vele ellentétes álláspontot valló adventistákat úgy bélyegezte meg, hogy „perfekcionista”, „LGT-hívók”.

Újabb részlet S. testvér beszámolójából: „Ezután úgy éreztük, hogy lelkiismeretünket követve el kell távolítanunk az előadást az internetes portálról. Erre elegendő okunk volt. Meg is tettük. De mivel eljárásunk helyességét kétségbe vonták – többek között helyi gyülekezetünk lelkésze –, bejelentettük, hogy írásos nyilatkozatot készítünk elemzésünkről, és abból levont következte-

1 Korszellemhez igazodó irányzat a HNA egyházon belül világszerte.

2 A Newbold College a Hetednapos Adventista Egyház Transzeurópai Divíziója által működtetett főiskola London közelében, ahol lelkészképzés is folyik.

3 A Last Generation Theology/Utolsó generációs teológia rövidítése. Az új teológia kritika alá vonja ezt a felfogást, tagadja azt, hogy az utolsó generációban az életszentség különlegesen magas színvonalát kellene elérnie a maradék egyháznak.

Radisa Antic, a Newbold College professzora

téseinkről. Hogy ne befolyásoljuk egymás kutatási eredményeit, B. testvér és én úgy döntöttünk, hogy külön-külön készítjük el tanulmányunkat, és csak azután olvassuk el egymás írását, összehasonlításképpen.¹ Így két, egymástól független nyilatkozatot adtunk át helyi gyülekezetünk lelkészének.”

A két testvér december közepén adta át írását dr. Antic előadásáról, de a mai napig sem kaptak rá választ a vezetőség részéről. Tisztviselő-választást tartottak gyülekezetükben 2019 őszén. A december közepén tartott bizottsági gyűlésen a lelkész – aki előzőleg konzultált a gyülekezetvezetőkkel és az unióvezetéssel – megvonta bizalmát a két testvértől. A gyűlésen, ahol a két testvér is jelen volt, a gyülekezet lelkésze felszólította S. és B. testvért, hogy kérjenek nyilvánosan bocsánatot a gyülekezet előtt a következő gyülekezeti órán azért a lépésükért, hogy dr. Antic előadását levették. A két testvér azt válaszolta, hogy abban az esetben hajlandóak ezt megtenni, ha a lelkész bizonyítani tudja a Bibliából, hogy helytelenül

¹ A két testvér ugyanazokat a hibákat fedezte fel dr. Antic előadásában, és ugyanolyan következtetésekre jutottak.

döntöttek. A posztjukról való eltávolítás azt megelőzően történt, hogy a gyülekezeti tagok megismerték volna a két testvér érveit. Ennek következményeként egy gyülekezeti tag, aki a videók bejátszásáért volt felelős, tiltakozásul szintén lemondott a tisztségéről. Később hozzáférhetővé tették ugyan a gyülekezeti tagok számára a két testvér írásos elemzését, de eddig – és talán ez a legszomorúbb – igen csekély volt az érdeklődés a tagok részéről, hogy elolvassák, tanulmányozzák ezeket.

S. testvértől idézem: „Fájdalmas és zavaró a tapasztalatunk. Hová tart szeretett egyházunk? Választanunk kell, hogy melyik oldalon állunk. Jézus hamarabb jön el, mint gondolnánk. Mindenesetre úgy érezzük, megtettük, amit kellett, és nem sajnáljuk, hogy levettük az előadást az internetes portálról.”

A legújabb fejlemény az, hogy S. és B. testvért nemrégiben beidézték az unió központjába egy megbeszélésre az unióelnök, az uniótitkár, két lelkész és dr. Antic részvételével. A testvérek azt érzékelték, hogy hatalmi eszközökkel akarják elnémítani őket. Így nem jelentek meg a találkozón, ehelyett azt az üzenetet küldték, hogy addig nem tehetnek eleget a meghívásnak, amíg nem kapnak írásbeli választ felvetéseikre.

Eddig a történet, nem tudni, hogy mi lesz a jövőbeni folytatása. Érdeemes azonban idézni még egy hosszabb részletet S. testvér tanulmányából, ahol visszatekint a korábbi, helyi gyülekezetben történt megbeszélésre:

„Szemrehányásokkal illették bennünket, azért mert a Biblia, Ellen White és az egyház tanítása alapján úgy gondoljuk, hogy képesek vagyunk

megítélni dr. Antic előadásának tartalmát. Fel-szólítottak bennünket, hogy szavazzunk bizalmat az elismert és tisztelt teológusnak, akit a közösség vezetése meghívott. Azt állították, hogy nekünk mint laikusoknak, konzultálnunk kellett volna teológiailag képzett személyekkel, és alkalmazkodnunk kellett volna meglátásukhoz.

Nem gondolnám, hogy képes lennék megérteni minden apró teológiai összefüggést, de szilárdan meg vagyok győződve arról, hogy a Szentlélek útmutatása által minden őszinte hívőnek lehetősége van megérteni, hogy mi szükséges a megváltáshoz, anélkül, hogy a Bibliát az írástudók szemén keresztül kellene olvasnunk, vagy szájukon keresztül kellene megmagyaráznunk. Adventistaként azt a szemléletet kell megőriznünk, hogy a Biblia önmagát magyarázza. Úgy gondolom, Isten szólt Ellen G. White-on keresztül, és Isten nem mond ellent önmagának. A Biblia és a próféta-üzenet összhangban van egymással.

Fontosnak tartottam viszont olyan szerzőket tanulmányozni, akiket az új teológia a vádlottak padjára helyezett, hogy megtudjam, mit nyilatkoztak, ami akkora ellenállást váltott ki. Ezért

olyan teológusok írásait tanulmányoztam, mint M. L. Andreasen, Herbert Douglass és Jean Zurcher, akiket dr. Antic maga is megemlégett előadásában. Az LGT más szószólóit is hallgattam, hogy megismerjem álláspontjukat, Dennis Priebe írásai és előadásai is vizsgálódásaim tárgyává lettek. Ennek során rájöttem, hogy üzenetüket és véleményüket dr. Antic előadása nem korrekt és hiteles módon adta vissza.

Átolvastam Ellen G. White *1888-as anyagok* című szelvénygyűjteményét is, és azt is, amit Alonzo T. Jones és Ellet J. Waggoner a hit általi megigazulásról tanítottak.”

Összegzésül az alábbi táblázatban látható a két eltérő álláspont összehasonlítása.

Sajnos mély szakadék van a két álláspont hívei között, mind a teológusok, lelkészek, vezetők szintjén, mind pedig a gyülekezeti tagok körében. Úgy tűnik, hogy ez a széttöredezettség az 1950-es évek közepén kezdődött, és azóta egyre súlyosbodik. A hívőknek választaniuk kell, melyik irányzat tanítását vallják magukénak, mert ezek ellentmondanak egymásnak, nem egyesülhetnek.

U. V.

RADISA ANTIC TEOLÓGIÁJA / „ÚJ TEOLÓGIA”	LGT / A KORÁBBI ADVENTISTA TEOLÓGIA
A bűn akaratlan, velünk született állapot.	A bűn tudatos cselekedet.
Az ember teljes egészében bűnös, egész életében, egészen Jézus visszajöveteléig.	Az ember újjászületik, isteni természet részesévé válik, és átalakul, mielőtt Jézus visszajön.
Jézus Ádám bűneset előtti természetét vette magára.	Jézus Ádám bűneset utáni, megromlott természetét vette magára.
Az üdvösség egyedül csak bűnbocsánat által érhető el.	Az üdvösség bűnbocsánat és megszentelődés által érhető el.
Igaznak nyilvánítottunk, de nem tisztítottunk meg.	Igaznak nyilvánítottunk és megtisztítottunk.
A keresztény jelleme mindaddig tökéletlen, amíg Jézus vissza nem tér.	A hívő keresztények jellembeli tökéletesedésére van szükség Jézus visszajövele előtt, magas színvonalat kell elérniük az életszentségben.

Tájékoztató a nyári táborokról

Sajnos az eredetileg meghirdetett nyári táborainkat a járvány miatt nem tudjuk megrendezni. A jelenleg érvényes szabályok értelmében azonban augusztus 15-e után már lehetséges lesz rendezvényeket tartani. Ezért – amennyiben a körülmények nem rosszabbodnak – néhány tábort szeretnénk augusztus 15-e után megtartani.

Augusztus 16-a és 23-a között együtt kerülne sor az életmód- és a zenei táborra Celldömölkön. Ez azt jelenti, hogy a reggeli és esti áhítatok, valamint az étkezések együtt lennének mindkét tábor részére, csak a napközbeni program különbözne.

Az életmódtábor programja a korábbi évek táboraihoz hasonló lesz, azonban az idén nagyobb hangsúlyt helyeznénk az immunrendszer megerősítésére és a fertőző betegségekre.

A zenei táborban most nem készülne hangversenyre, ehelyett a táborozás ideje alatt a „Hi-

tünk énekei” énekeskönyvünk anyagából készítenénk CD-felvételeket. Ehhez várjuk kórustagok és zenészek jelentkezését.

Erre a táborra szeretnénk előre felmérni a résztvevők számát. Ezért arra kérünk benneteket, hogy részvételi szándékotokat minél hamarabb jelezzétek! Az életmódtáborra a jelentkezéseket az elekivendeghaz@gmail.com e-mail-címen vagy a 36-20/400-8646 telefonszámon, a zenei táborra a vigh.agnes@gmail.com e-mail-címen vagy a 36-20/379-6250 telefonszámon tehetitek meg.

Augusztus 23-ától 25-éig adventtábort is tervezzük, Biatorbágyon. A táborban elhangzó témákról hamarosan értesítést küldünk.

A fent említett programok megrendezése természetesen a járványhelyzet alakulásától függ. Lapzártakor a fentebb említettek vannak érvényben, változás esetén körlevélben értesítünk benneteket. Imádkozzunk azért, hogy mindezekben is Isten terve valósuljon meg!

Testvéri szeretettel:
az ügyintéző bizottság nevében,
Szabó Antal

Több mint 250 növényi alapú recepttel, táplálkozási tanácsokkal, és számos fotóval illusztrálva

3500 Ft

MEGJELENT
AZ ELEKI ÉLETMÓDKÖZPONT
SZAKÁCSKÖNYVE!

Megrendelhető: elekivendeghaz@gmail.com
Tel. 06-20/400-8646; 06-20/530-5480;
06-66/240-610

Az Eleki Életmódközpont hírei

„A harmadik angyal üzenetével összefüggésben végzett egészségügyi munka csodálatos eredményeket érhet el. Megszentelő, egységet teremtő feladat ez, amely teljes összhangban van azzal a munkával, melyet az egyház Ura az első tanítványok kiküldésével végzett.” (Ellen G. White: Maranatha, 185.4)

Szeretnénk benneteket röviden tájékoztatni a központ helyzetéről, jelenlegi tevékenységeiről és terveiről.

A súlyosbodó járványügyi helyzet miatt az Eleki Életmódközpont is kénytelen volt felfüggeszteni turnusait március második felétől. Mindezt igen nagy megrázkódtatásként éltük meg, azért is, mert a központ legfőbb bevétele a turnusok megtartásából származott. Munkatársainkkal arra jutottunk, hogy ezt az időt a Jóisten keresésére, másrészt pedig olyan munkák végzésére kell fordítani, amelyekre korábban nem jutott idő.

Elhatároztuk, hogy az internet segítségével minden reggel imaórát tartunk, hogy imádságban hordozzuk a korábban nálunk járt betegeket, és központunk ügyeit is. Április elejétől kezdve hetente, csütörtök este 7 órai kezdettel online Bibliakört tartunk betegeinknek, amelynek témája: Krisztus példázatai. Örvendetes, hogy alkalmanként 20-25 fő szokott csatlakozni ehhez.

Egyik régóta üresen álló telkünkön tereprendezésbe fogtunk, ahova ezután gyümölcsfákat ültettünk Kiss Eszter kertész-mérnök-hallgató jóvoltából, aki a facsemetéket biztosította, és szakmailag is felügyelte

a munkát. Reményeink szerint néhány év múlva már a központ konyhájára is jutni fog a termő gyümölcsökből. Egyik-másik telkünkön konyhakeri zöldségeket ültettünk.

Jó néhány videófelvételt is készítettünk az elmúlt időszakban, különböző témákban. Vettünk fel áhítatokat, főzőköröket és egészségügyi előadásokat, zenei programokat és tornagyakorlatokat. Ezek – a szükséges utómunkálatok elvégzése után – majd az Eleki Életmódközpont YouTube-csatornáján lesznek láthatóak.

Turnusainkat június 15-én – megfelelő óvintézkedések mellett – újrakezdtük. Az időpontokat megtaláljátok az életmódközpont weboldalán is, a programterv menüpont alatt.

A nyárra meghirdetett „Nagy küzdelem” tábor októberre halasztottuk, illetve a „Vidéki életre felkészítő” képzést nyáron fogjuk megtartani.

Somogyi Lehel

A hátralévő 2020-as turnusaink időpontjai

DÁTUM	TURNUS
Július 6–16.	Betegturnus
Július 19–24.	Képzés – Felkészülés a vidéki életre
Augusztus 3–13.	Betegturnus
Augusztus 16–23.	Életmódtábor (Celldömölk)
Augusztus 31. – szeptember 10.	Betegturnus
Szeptember 21. – október 1.	Betegturnus
Október 5–11.	Biblia-tábor
Október 19–29.	Betegturnus
November 9–19.	Betegturnus
November 30. – december 10.	Betegturnus

„Nem szégyellem a Krisztus evangéliumát” (Rm 1,16)

→ *Megtérésem története* ←

Igaz, hogy nem friss tapasztalat, amit szeretnék megosztani ebben a kis írásban, de talán mások számára is lehet tanulsága. Harmadik generációs adventista vagyok, tehát szüleim, nagyszüleim is gyülekezeti tagok voltak. Ennek sok előnye, de talán ugyanannyi hátránya is volt a megtérésem szempontjából. Előnye, hogy kiskoromtól megismerhettem a Biblia tanításait, szüleim, rokonaim által a keresztény életvitelt is. Egy dunántúli tanyán nőttem fel, onnan jártunk be szombatonként Pécsre, a gyülekezetbe, ami akkor számunkra természetes volt: kb. három kilométeres gyaloglással jutottunk el a legközelebbi vasútállomásra, vonattal félórás volt az út, és az állomástól 10-15 percre volt a gyülekezet. Akkoriban kb. 120 tagú gyülekezet volt a városban, és sok-sok tapasztalat fűződik ahhoz, ahogyan testvéreink a szombatot megtudták tartani abban az időben, amikor még egyáltalán nem volt szabad szombat a munkahelyeken. Édesapám kezdetben pékségben dolgozott, ahol a főnöke megengedte neki, hogy ledolgozza a szombatot. A tsz-be való belépéskor pedig megbeszélte az akkori vezetőséggel, hogy vásároljon a tsz méheket, ő pedig majd gondozza őket, így számára kötetlen volt a munkaidő, hiszen a maga ura lett a méhészetben.

A gyülekezetben kezdetben nagyon szép munka folyt, Egervári Oszkár testvér volt tizenegy évig a prédikátorunk, tőle sokat tanultunk. Majd az elhelyezése után, amikor már én is középiskolás lettem, kicsit más szelek kezdtek fújni a közösségen belül is. Ez a hetvenes évek eleje volt, akkoriban sokszor jött le a vezetőség a gyülekezetünkbe, és számunkra nagyon furcsa volt az ő stílusuk, szórakoztató jellegű prédikálásuk. Tizenévesként már sokszor csak azért mentünk el gyülekezetbe, hogy magunk között kifigurázzuk a vezetőség tagjainak megnyilvánulásait. Ez a je-

lenség számomra egyáltalán nem tette vonzóvá a gyülekezeti életet, és a sok negatív példát látva kezdtem elfordulni a hittől.

A kamaszkor egyik velejárója, hogy a kortársak véleménye felértékelődik – én is megpróbáltam beilleszkedni gimnáziumi osztálytársaim közé. Eljártam velük moziba, néha iskolabál is volt, vagy hasonló összejövétel, ahol szintén igyekeztem „jól érezni” magam. Bár ez többnyire nem sikerült – idegen volt számomra az a világ is. Kicsit a „senki földjére” kerültem, amikor úgy éreztem, nem tartozom igazán sehová, és ez elég nagy lelki válságba sodort. Továbbra is eljártam a gyülekezetbe – persze többnyire csak a délutáni alkalomra, mert délelőttönként tanítás volt. Akkoriban csak néhány adventista szülő merete megtenni, hogy a gyermekét szombaton nem engedte iskolába, vállalva a következményeket: a pénzbüntetések és egyéb tortúrákat. Középiskolásként pedig még nehezebb lett volna megoldani a szombatünneplést. Így rólam nem is tudták az iskolában, hogy gyülekezetbe járok, vagy hogy hívók a szüleim – tulajdonképpen szégyelltem is előttük, mert akkoriban még tudatlanságnak számított, ha valaki hitt a teremtő Istenben, és nem a materializmust fogadta el.

A megtérésemet érdekes módon nem valamilyen megindító igehirdetés vagy könyv indította el, hanem egy emlékezetes osztálykirándulás. Többnapos országjárásra vitt el bennünket az osztályfőnökünk, és az egyik városban lakott egy közeli barátja, aki meghívta az egész osztályt a borospincéjébe egy kis kikapcsolódásra... Mindenki annyi ihatott, amennyit csak akart, és a többiek éltek is a lehetőséggel. Én undorodtam az alkohol szagától is, úgyhogy egyedül maradtam józan (a buszsofórt kivéve), és végignéztem, hogy ilyen bódult állapotban hogyan vetkőztek ki

magukból az osztálytársaim, a tanárokkal együtt. Persze egész éjszaka nem tudtam aludni, némelyik lány elég súlyos alkoholmérgezést kapott, ápolgatni kellett őket. Akkor gondolkodtam el igazán azon, hogy melyik életet szeretném választani: ezt, amit ők nem szégyelltek, és igazi szabadságként éltek meg, vagy Jézust akarom inkább követni, aki tiszta, igaz, és valódi békét kínál. Újra meg újra ez az ige visszhangzott bennem: „Mert valaki szégyell engem és az én beszédeimet e parázna és bűnös nemzetség között, az embernek Fia is szégyellni fogja azt, mikor eljön az ő Atyja dicsőségében a szent angyalokkal.” (Lk 9,26)

Meg is született bennem a döntés, hogy Krisztust választom inkább, és vállalom is mindenki előtt a hitemet. Ettől kezdve mindig nálam volt a Bibliám, a vonaton útközben is azt olvastam, és az iskolai szünetekben is többször elővettem. Különös volt, hogy amitől féltem: kirekesztenek vagy kinevetnek érte, annak éppen az ellenkezője történt. Az első nagy tapasztalatom a „Világnézetünk alapjai” tantárgyhoz kapcsolódik. (Ennek a tantárgynak az volt a célja, hogy a tanulóknak megerősítse a materialista, ateista világnézetet és a marxizmus eszméjét.)

Egy alkalommal kint felejtettem a Bibliámat a padomon, ami össze volt tolvá a tanári asztallal, tehát igencsak szem előtt voltam a tanórákon. Az igazgató tanította nekünk ezt a tárgyat, aki pártember volt, és elég laza erkölcsű. Amikor bejött, azonnal rátette a kezét a Bibliámra, ezzel a kérdéssel: „Kié ez a könyv?” Kicsit félve válaszoltam, hogy az enyém. Erre azt mondta: „Én most ezt elviszem, és akkor kapja vissza, ha hoz nekem is egyet.”

A legközelebbi órán hat-nyolc különböző méretű és kötésű Bibliával jelentem meg. Az igazgató az egész osztály előtt visszaadta a Bibliámat, megmutatva, hogy meddig olvasta el, majd azt kérte, hogy vigyem le az igazgatói irodába a szünetben a Bibliákat. Ennek addigra már híre ment, és a tanárok viccelődve álltak sorba az igazgatói előtt: „Itt lehet Bibliát kapni?” Nagy megerősítés volt az akkor induló hitéletem számára, hogy éppen az iskolánk igazgatója volt, aki tiszteletet és érdeklődést tanúsított, ahelyett, hogy megrótt vagy bármilyen hátrányban részesített volna. Később kért még egy Bibliát, mert eldicsekedett vele a szomszéd gimnázium igazgatójának, így ő is tőlem szerezte be, hiszen akkoriban még elég

nehéz volt hozzájutni. Ettől kezdve többször volt lehetőségem arra, hogy beszéljek a hitemről, pl. szöves órákon (művészeti gimnáziumba jártam, szövő szakon) az osztálytársaim kérték, hogy bibliai történeteket mondjak el nekik – így elkezdtem Mózes első könyvétől. (Persze otthon azért el kellett olvasnom előtte, hogy minden kérdésükre válaszolni tudjak, így naponként készítettem ezeket az alkalmakra.)

A keresztségem volt a másik nagy tapasztalat számomra. Ugyanis a döntésem után azonnal szóltam a lelkészünk-

nek, hogy szeretnék készülni a keresztségre, így elkezdtem néhány másik keresztelendővel együtt a tanulást. Amikor átvettük a keresztségi anyagot, akkor én még gimnazistaként iskolába jártam szombatokon, ezért nem keresztelkedhettem meg.

Újrakezdtém a következő csoporttal, és átvettük még egyszer a tanulmányt. Ki volt tűzve a következő keresztség időpontja, 1973. március 31-én, szombaton délelőttre. Én már annyira szerettem volna akkor megkeresztelkedni, nem tudtam belenyugodni, hogy újra várnom kell. Egész hónapban azért imádkoztam, hogy a Jóisten valahogyan tegye lehetővé, hogy megkeresztelkedhessek, ha Ő is elfogad engem, akkor a szombatokat tegye számomra szabaddá. Már majdnem lemondtam róla, amikor az utolsó hét csütörtökjén bejött az osztályfőnökünk, és kihirdette, hogy szombaton a mi osztályunknak nem lesz tanítás, mert honvédelmi napot tartanak. (Ezen nekem

nem kellett részt vennem, mert gyógytornára jártam.) Azon a napon úgy mentem haza, mint aki nem is a földön jár, olyan megerősítés volt számomra ez a tapasztalat. És ami még megadatott: attól kezdve egyetlen szombaton sem kellett iskolába mennem. Úgy alakult a tavaszi szünet, majd később az érettségi szünet, hogy a szombatok mindig szabaddá váltak, és még a ballagásunk is pénteken volt.

Így számomra a keresztség nemcsak a Krisztussal való szövetségkötés örömteli alkalma volt, hanem konkrét imatapasztalat, amire nagyon nagy szükségem volt, a kezdeti időkben különösen. Azóta is sokszor tapasztaltam Istenünk kegyelmét és kézzelfogható segítségét, de mindig megerősítő visszaemlékezni azokra a kezdeti időkre, ahogyan Jézus is késztet rá mindnyájunkat: „Megemlékezzél azért, hogyan vetted és hallottad; és tartsd meg, és térj meg.” (Jel 3,3)

Árvai Márta

Gyógyulásom a koronavírus-betegségből

Kedves Testvéreim!

Megkértek arra, hogy betegségem során szerzett tapasztalataimat osszam meg veletek.

Mindenekelőtt hálásan köszönök meg ismét minden gyógyulásomért mondott imát, hálás vagyok, hogy gondoltatok rám. Végig, betegségem közepette is, ott volt velem a jó Isten az ő kegyelmével, vigasztalásával, és enyhített a nehézségeken, amelyek között átéltem gyengeségemben ezeket a napokat.

Ritkán van egy ember életében olyan igazi nagy felismerés, hogy mi a valóban jó számára. Az egyik ilyen rácsodálkozásom kb. tizenhét éve volt. Az akkor 15 éves lányom azzal jött haza az iskolából, hogy ő többé nem eszik húst, hogy ne öljké miatta az állatokat. Én akkor még Isten

létezéséről sem tudtam, és nem ismertem a közösségünket sem. Elkezdtem a könyvtárból kihozni az erről szóló könyveket, mivel aggódtam, hogy a lányomnak hiánybetegsége lesz, majd kb. egy hónap múlva már én sem fogyasztottam húst. Értelmileg győződtem meg arról, hogy ez helyes. Azóta már a vegán táplálkozás és életmód felé törekszem eljutni.

Egy másik, hasonló felismerés és döntés az elmúlt évben érlelődött meg bennem. A vidékre költözéssel együtt új munkát hozott elém a Jóisten. Hiszem, hogy fentről jött a gondolat, hogy a szociális gondozó és ápoló szakmát tanuljam meg és végezzem. Beteg és rászoruló mindig lesz, idős ember is, akiket én nagyon szeretek. Húszéves lehettem, amikor édesanyám rákbeteg lett, majd

hosszú szenvedés után meghalt. Nagyon keveset értettem a gondozásához, és mindig bántott, hogy többet tehettem volna érte betegsége során. Otthon ápoltuk őt, és otthon is aludt el egy éjszaka.

Múlt év szeptembere óta végzem a szociális gondozó és ápoló OKJ-s iskolát. Ha a jó Isten megsegít, nyáron levizsgázom, és ebben a munkakörben szeretnék dolgozni. 2020 januárjától egy budapesti idősek otthonába nyertem felvételt, ahol egyúttal a 400 óra kötelező szakmai gyakorlatomat is letölthettem. Itt kezdődtek a nehézségek.

Tegnap este konferenciahívással tartott Bibliakörünkön Ellen G. White *Jézus élete* című könyvéből, A hívás c. fejezetet beszéltük meg. Ebből, néhány mondat alapján, tisztán ráismertem, hogy mi történt velem január óta: „Sokak szíve a gondok terhe alatt sajog, mert fel akarnak nőni a világi követelményekhez... A szüntelen való aggodás kimeríti az életerőt.” (273. o.)

Az otthonba kerülve megbeszéltem a főnővérrel, hogy úgy készíti el a beosztásomat, hogy 4-5 napi szolgálatot (ezek 12 órák) összevon, utána pedig hazautazom, 2-4 nap pihenőre. Szinte csak dolgoztam és aludtam a nővérszállón, tanulásra nem volt lelkierőm. Amikor hazajöttem, akkor pedig rengeteg feladat várt a családi házban és a kertben. Megfeszített, pihenés nélküli életet éltem. A főnővér elfogadta, hogy péntek napnyugtától szombat napnyugtáig nem fog beosztani. A vasárnapokat, ha kellett, szívesen bevállaltam.

„Sűrű” lett az életem, és ennek az Istennel való kapcsolatomban látta kárát. Fáradt és feszült voltam sokszor, nagyon szerettem volna megfelelni munkám során. Szerettem volna, ha elfogadnak és értékelnek világi kolléganőim. Egy idő után aztán már nem tudtam figyelni a szervezetem jelzéseire, nem vettem észre, hogy mennyit ártottam magamnak pótcselekvéseimmel, mennyire gyengítettem immunrendszeremet, valamint ezzel együtt erkölcsi erőmet is.

Idősek otthonában sok édességet hoznak a nővéreknek a hozzátartozók. Az volt a szokás, hogy

csúnyán kibeszélték azt a kollégát, aki éppen nem volt ott. Sok gondozó láncdohányzással és kávéval enyhíti a feszültséget. Én nem jártam le velük cigarettázni, viszont amikor elment a vezetőség, délután 4-5 óra után már a kis nővérkonyhában fújták a füstöt, néha hárman, négyen is. Ott kellett lennem, mert ott zajlott az osztályon történetek átadása. Létszámhiány volt mindig, körülbelül egyharmadnyi, a beosztás túlmunkával volt tele... Nem embernek való volt mindez, ezt éreztem. De az igazi baj az volt, hogy nem figyeltem eléggé az Istennel való kapcsolatomban ápolására. Nyomasztott a tanulás terhe, amihez nem nyertem el a nyugodtságot és erőt felülről.

De mindezt csak utólag látom ilyen tisztán. Amikor benne voltam, akkor nem tudtam józanul gondolkodni.

A koronavírussal való megbetegedésem által az Isten leállított engem. Betegségem során rengeteg mindent átértékeltem az életemben. Ami fontos volt addig, már sok minden nem az. Viszont igazi értékek kerültek a szemem elé. A hála és a köszönet felerősödött bennem. Az Isten tartott meg mindennap, és kegyelméből enyhített a körülményeken. Megerősítő és bátorító volt tudni azt, hogy sokan imádkoztatok gyógyulásomért.

Az egészség jelentősége felértékelődött számomra. Ahogyan betegen, de megelégedéssel fogyasztottam a sokszor kevés és egyszerű ételt a kórházban, régóta nem tapasztalt hálával teli, jó érzések kerítettek hatalmukba. Rohanó életemben már ritkán éltem át, hogy milyen isteni békességről és nyugalomról beszél Jézus. Gyönyörű igéket kaptam folyamatosan, töletek, testvérektől is bátorító üzeneteket. Megírtatok, hogy gondoltok rám imában. Isten szeretete és ígéretei szemem előtt voltak mindig. Többet tanulmányoztam a Bibliát, és mivel a vírusfertőzötteket egyesével helyezték el a kórtermekben, lehetőségem volt bármikor hangosan imádkozni, Isten színeit keresni, és Vele beszélgetni. Betegségem áldássá vált nekem. Mindennél fontosabbá vált számomra Isten közelsége, a Vele való élő kapcsolat. Ha-

talmas dolog eljutni a reggeli ima során oda, hogy Isten elfogad engem.

Gyönyörű tapasztalat volt, ahogy az intenzív osztályon dolgozó vegán doktornő megosztotta velem ebédjét. A kórházban láttam, hogy az orvosok, nővérek milyen nagy hivatástudattal végzik a betegek gyógyulásáért munkájukat. Az is-

teni gondviselést látom abban is, hogy amikor majdnem hazaküldtek – mert néhány mérés eredménye negatív volt, pedig nagyon rosszul voltam, fuladtam –, az újabb, alaposabb mérés kiderítette a bajt, és már vittek is az intenzívra.

Hosszúra sikerült levelem, de ezeket a tapasztalato-
kat, felismeréseket mindannyi-
unk épülésére írtam le. Régóta
meggyőződésem, hogy kevés
ilyen tiszta, biblikus hitet gya-
korló közösség létezik a világ-

ban, mint amilyen a KERAK-ban nekünk meg-
adatott. Becsüljük meg ezt! Istentől nyert szere-
tettel fogadjuk el egymást, tudjunk megbocsátani
és együtt érezni, tudjunk vigasztalni, bátorítani,
áldássá válni a körülöttünk lévőknek. Kívánom,
hogy teljes szívünkkel térjünk meg Istenhez!

Szeretettel és köszönettel: G. M.

Hogyan tudtam meg, hogy „jó szívű” vagyok?

Ez év január 9-én becsapva éreztem magamat, ahogy a megyei kórház kardiológiai osztályának várójában ültem sokadmagammal. Szeptember 4-én kaptam időpontot erre a januári napra, egy rémisztő rosszullétem után. Az asszisztens 12.30-ra írt be, de amikor bekanyarodtam a folyosóra, már tudtam, hogy mindenkit 12.30-ra hívtak. A becsapottság és az igazágtalanság érzése többször átjárt. Végiggondoltam, hogy ha minden betegnek 10-15 perccel későbbi időpontot mondtak volna, mennyivel előbbre lennénk. Sajnos az észszerűtlenség és a szervezetlenség megszokottan szövi át az élet minden területét. Miért lenne másként az egészségügyben?

Első gondolataim között volt, hogy sorra hívom a testvéreimet, akikkel imaórát beszélünk meg, hogy későbbre érek haza, de aztán későbbre hagytam még a dolgot. Lehetetlennek látszott, hogy a számos, előttem érkezett ember előtt hívanak be. Arra gondoltam, hazamegyek, hisz azóta sem lettem rosszul, nincs semmi bajom, csak feleslegesen telnek itt a percek. Aztán meggondoltam magam. Vártam.

Szokásomhoz hűen figyelni kezdtem az embereket. Mindig szerettem figyelni, már kislánykoromban is. Fodrásznál, üzletben, szüleim munkahelyein, szóval bárhol – csak figyelni a hanglejtéseket, a párbeszédet, a különböző reakciókat,

és meglátni a felszín alatt levő igazi valóságot. Összevetni a sorsokat egy kardiológiai szakambulancián egy átlagos délután. Vajon kik ezek az emberek? Véletlen-e, hogy pont most vagyunk egy légtérben a jóízűen beszélgető nyugdíjas biológianárral s az 1500 kaktuszt nevelő korabeli beszélgetőtársával, vagy a méltatlankodó házaspárokkal, illetve az egész délutánjukat erre szánó „rutinosokkal”?

A rendelés zajlott, és számomra megmagyarázhatatlanul gyorsan, mások számára felháborítóan rövid idő alatt, engem szólítottak be. Mivel odabenn, az öltözőben is várni kellett, a hűvös levegőn magamra terítve pulóveremet újra menekülésre fogtam volna, hiszen (nem tudom, mások is így vannak-e vele) úgy éreztem, hogy kutya bajom, sőt hogy soha nem is voltam még csak beteg sem.

Amikor bent találtam magamat az orvosi szobában, az orvos beszédbe elegyedett velem, és figyelt. A hanglejtésemet, a párbeszédünket, a reakcióimat, hogy megismerje a felszín alatt levő valódi lényemet.

– Ugye, maga rendszeresen elájult az iskolai sorban állásokkor, ünnepélyeken stb.?

– Igen – volt a félnék válaszom.

Sorra tette fel a kérdéseit, amelyekben érdeklődött többek között a foglalkozásomról is. Mikor elmondtam neki, hogy mivel foglalkozom, megállt, és nyugodt hangon ecsetelte, hogy alsós tanító néninek vagy óvó néninek gondolt, de mindenképp finom léleknek. Mialatt ultrahanggal vizsgált, és diktálta az asszisztensnőnek a számomra ismeretlen adatokat, sorra tette fel a kérdéseit:

– Melyik egyháznál szolgál?

– Adventista vagyok.

– Mesélne nekem az adventizmusról? Semmit nem hallottam még róla.

Mit mondhat az ember egy orvosi vizsgálat közben, ami lényegi? Az ígéről, annak bizonyosságáról és a próféciákról beszéltem neki. Amikor megkérdezte, hogyan kerül egy fiatal hölgy az adventizmus zászlaja alá, akkor is ezen a fonalon

folytattam a beszédet. Amikor úgy tűnt, hogy kifogyott a kérdésekből, így szólt:

– Ne izguljon, asszonyom, magának remek a szíve, semmi baja!

De mire ezt elmondta, én már tudtam, hogy miért kellett nekem aznap odamennem.

– Kimehet felöltözni, de amikor visszajön a papírjáért, három újabb kérdéssel várom.

Fohászkodtam én végig Megtartómhoz, adjon bölcsességet. Visszamenve még a helyi gyülekezetekre kérdezett rá kedves hangon, hogy hol tartjuk az istentiszteleteket.

Amikor átadta a papírjaimat, így szóltam:

– Most én jövök: rendkívüli örömökre szolgál, hogy a mai napon nem „csak” egy orvost, hanem egy EMBERT ismerhettem meg!

Alázatosan meghajtotta a fejét, és elköszöntünk egymástól. Nem végleg, de ő még nem tudja, hogy megkeresem egy ajándékkönyvvel, ha már ilyen jó szívem van.

Utószó: Évekkel ezelőtt, könyvevangélista koromban, felkerestem ennek a megyei kórháznak a szintén kardiológus igazgatóját. Feltettem neki a kérdésemet, hogy bizonyos időnként árusíthatnánk-e a kórház területén könyveket. Hidegen, mereven elutasított.

Azóta édesapám súlyos betegsége kapcsán könyveket kapott tőlem minden jó szándékú orvos és ápoló, akivel ott találkoztam. Egyszer pedig ünnepek előtt körbeküldtem egy komoly, szép, felhívó jellegű, igényes könyvajánlót a megye erdészeti, bírósági, gyermekvédelmi, közéletkezeltési, kórházi stb. osztályainak elérhetőségeihez, és ebből a kórházból az orvosok igazgatója vásárolt (aztán még többször is) kiadványokat tőlem. Most pedig egy idős kardiológus... Hát nem csodálatos Istenünk van? Egész más útjai vannak, mint ahogyan mi gondolnánk!

Molnár Jutka

EMLÉKEZÉS

Id. Buj József testvérünkre
(1931–2020)

„Mert tudom, kinek hittem, és bizonyos vagyok benne, hogy Ő az én nála letett kincsemet meg tudja őrizni ama napra.” (2Tim 1,12/b)

Buj József testvért régi adventista lévén sokan ismerték és szerették országszerte. Életének 89. évében hunyta le szemeit. Halálával a salgótarjáni gyülekezet vezetőjét, vénjét és egyik legtapasztaltabb tagját veszítette el. Hisszük, hogy az Úrban pihent meg.

1931-ben született, Gyulán. Nehéz körülmények között, háborús időszakban nőtt fel, mégsem ezt emlegette gyermekkorával kapcsolatban, szülei ugyanis mélyen hívő adventisták voltak. Jó példát kapott tőlük, és megtanult már gyermekként hitből élni. Az egyszerű gyermekkor jó alapot adott neki későbbi szolgálatkész, hívő életéhez. Tanyán nőtt fel öt testvérével együtt, ahol a természet közelében, az egyszerű, dolgos, Bibliát tanulmányozó családban kialakult benne az Isten iránti elkötelezettség, és ennek nyomán 1951-ben megkeresztelkedett. Életének ezen korai szakaszában nagy hatással volt rá Farkas Dániel prédikátor testvér.

Húszévesen került el Békés megyéből Salgótarjánba, ahol Vaczlavik István adventista brigádjában kapott munkát építkezéseken. Neki és sok hívő adventistának is ilyen messzire kellett kerülnie otthonától a szabad szombat érdekében ebben az időben. Ezen a munkahelyén ismerte meg élete párját is, aki úgyszintén Békés megyei volt. Ugyanis sok nő is ilyen kemény fizikai munkára kényszerült akkoriban. Szorgalmas munkájuk, áldozatkészségük és a hitben való állhatatosságuk azonban meghozta gyümölcsét: le tudtak teleped-

ni, és otthont vásárolhattak Salgótarjánban, ahol két gyermeket neveltek fel az Úrnak. Ebben az időszakban Bozó és Szukán testvérekkel találtak lelki társakra egymásban.

Közben az egészségügyben kezdett dolgozni mint ápoló, végül főápolóként ment nyugdíjba. Még itt is ragaszkodott a szabad szombathoz. Bármi is volt a munkája, az sohasem került Isten ügye elé. A gyülekezet mindig elsőbbséget élvezett a saját dolgaival szemben. Bármilyen gyülekezeti program volt, olyan nem volt, hogy ő ne vett volna részt tevékenyen benne. Ez, az Isten műve iránti elkötelezettsége tette őt alkalmassá, hogy a salgótarjáni gyülekezet vénjévé válassza, és előljárájaként tisztelje halála napjáig.

Mindig együttműködött a prédikátorokkal, mindenben lehetett rá számítani. Mint előljáró nem vetette meg az egyszerű feladatokat sem. A halála előtti évben is gyakran végzett fizikai munkákat a gyülekezeti háznál, mindenki apró-cseprő ügyeivel hozzá fordulhatott, amit ő türelmesen meghallgatott, és együtt imádkozott a testvérekkel. Ez az egyszerűség és alázat tette őt tiszteletre méltóvá. Magam is, mikor Salgótarján-

ba kerültem fiatal lelkészként, első naptól fogva láttam, hogy habár ő koránál fogva jóval tapasztaltabb, ebből semmit nem éreztetett velem, hanem testvérként, sőt engem előretolva igyekezett együtt munkálkodni a szolgálatban.

Ajtaja mindenki előtt nyitva állt. A gyülekezet minden tagja a nap bármely szakában felkereshette őt otthonában. Feleségével együtt ezzel a vendégszeretettel is bizonyosságot tettek az Úr Jézusról.

Az egyszerűség és alázat mellett ugyanakkor komoly Biblia-ismerettel rendelkezett. Általában fejből és rendkívüli komolysággal idézte az igéket gyülekezeti felszólalásaiban. Az Ige iránti tisztelete nem ismert korlátokat. Bármilyen kérdés merült fel, ő az igére hivatkozva válaszolt.

Mindemellett nem csak a gyülekezetről lehetett vele beszélgetni. Nagyon szerette a komolyzenét. Mindig újabb és újabb művekkel ismerkedett meg, élete utolsó éveiben is. Szerette a természetet, örömmel jött el a gyülekezeti kirándulásokra, sőt feleségével együtt vállalta a túrákat is. Szeretett mindenki hogyléte felől érdeklődni, közvetlen és barátságos testvér volt, a gyerekek is vonzódtak hozzá, még a mi egészen kicsi gyermekeink is.

Fizikumája jó, egészsége stabil volt, egészen élete utolsó évéig, amikor hirtelen fedezték fel nála az alattomos kórt, a rákot. Ennek ellenére hite nem gyengült meg, hanem felkészült az Úrral való találkozásra. 2020. május 17-én pihent meg az Úrban.

Farkas Ádám

Ifj. Buj József emlékezése

Buj József 1931. szeptember 4-én Gyulán született, adventista családban, második gyermekként. Épp a nagy gazdasági világválság csapott le erre a vidékre is, úgyhogy elvitte mindenüket, s kicsi korában néhány évre rokonokhoz kellett költöz-

niük, Nagyváradra. Onnét hazatérve a Békéscsaba melletti Pósteleken lett egy kis tanyájuk, ahová a három kisebb testvére is született. A háború is ott érte őket, amit az Úr kegyelméből nagyobb baj nélkül átvészeltek. 1951-ben keresztelte meg Békéscsabán Oláh István testvér, s még abban az évben be is vonult katonának. Ez még Sztálin utolsó éveire esett, így a Mindenható különös védelme kellett, hogy megállhasson. Gyülekezetet is csak óvatosan látogathatott, mert volt olyan testvér, aki jelentett róla (tudta, hogy ki volt az).

A leszerelése utáni évben fiatal testvérei meghívták Salgótarjánba, az építőiparba egy „adventista brigádba”, amelynek Vaczlavik István testvér volt a vezetője, s itt úgy dolgozhattak, hogy a szabad szombatjaik biztosítva voltak. Hamarosan azonban egy testvérnő tanácsára jelentkezett a kórházhoz, ahol a személyzetis – gyulai lévén – mindjárt egy jó irodai állást ajánlott neki, de mivel kifejezetten kérte a szabad szombatokat, „inkább” műtős lett, majd iskoláit elvégezve ápoló, s később már főápolóként ment nyugdíjba.

Élete párját, Nagy Marikát is még a „Vaczlavik-brigádban” ismerte meg, akivel 1955 októberében esküdtek meg az Úrban. Két gyermekük született, mindkettő a közösség tagja.

Gyorsan beilleszkedtek a salgótarjáni gyülekezetbe, ahol igen szerető közösség fogadta őket. Közülük csak Bozó és Szukán testvéreket emelném ki, akikkel „hitharcostársakká” lettek 1968-ban, amikor az őt egykor keresztelő prédikátor kizárta őket az akkor már ismertté váló ökumenikus kérdésben tanúsított hitbeli kiállásuk miatt. Őket (Bozó házaspár, Szukán házaspár, Buj házaspár, Fekete házaspár, valamint Szukán Péter) nevezték akkoriban a „salgótarjáni kilenceknek”. Rehabilitálásukig (1974) a gyülekezetet ugyanúgy látogatták, de nyilvánosan nem szólalhattak meg, sőt nem is imádkozhattak. Ekkor az „igazi” istentiszteletek a délutáni órákat követő imaórák lettek, amelyek viszont komoly igetanulmányozással, könyörgésekkel teltek, s itt (a testvérek lakásain) lehetett igazán tapasztalni a Lélek jelen-

létét. Ez időszakban voltak a csoport számára hathatós hitbeli segítségek Farkas Dániel testvér (sokak „Danó bácsija”) erdélyi tapasztalatok között edződött tanácsai, melyek felbecsülhetetlen kincsnek bizonyultak. Ez idő tájt alakultak ki komoly beszélgetések, majd tárgyalások Egervári testvérrel és Vankó testvérnővel, amelyek mind a rehabilitáció, mind pedig az 1975-ös válság kapcsán egyaránt áldásosak voltak.

A salgótarjáni gyülekezetben 2006-ban választották gyülekezetvezetővé. Abban az évben adták el az imaházat Zagyvapálfalván, s vették meg a Május 1. útját. A rengeteg munka, hurcolkodás, szervezés közben a gyülekezet és vezetője példásan egymásra talált. 2008-ban szentelték fel gyülekezeti vénné. Ettől kezdve rendszeresen eljár a környező gyülekezetekbe is úrvacsorát osztani, és az ottani testvéreket is gondozni.

Az Úrral szerzett tapasztalatai, mély igeismerete, a Lélek által vezetett gondolatai, mértéktartó beszéde, személyválogatást nem ismerő szeretete felbecsülhetetlen értékévé vált sok testvér szívében, és a családjáéban egyaránt. A maga mögött hagyott úrt csak az őbenne is lakozó Krisztus tudja kitölteni.

Mert a bennünk lakozó Krisztus formálhat bennünket gyülekezetté, testvérekké, győztesekké. Ez a mi reménységünk. Mert láttunk egy példát magunk előtt, egy olyan emberét, mint mi magunk. Reménnyel telít.

Ifj. Buj József

EMLÉKEZÉS

Lendvai Valériára
(1945–2020)

Lendvai Valéria testvérnőnk már nyugdíjasként találta meg élete igazi értelmét. Mindig is aktív, tevékeny volt, de miután megismerte Istent és felismerte szavának, a Biblia tanításának felbecsülhetetlen értékét, teljesen elkötelezte magát arra, hogy ezt a kincset minél több emberrel megismertesse. Ő maga is folyamatosan, buzgón tanulta, kutatta az Igét, és egyre mélyülő ismereteit

lelkesen megosztotta másokkal, evangelizációs előadásokat is tartott. Akik évekkel ezelőtt részt vettek bózsvai táborokban, emlékeznek a magyar nyelvű Biblia történetének ismertetéséről szóló vizsolyi előadások lelkes szervezésére, népszerűsítésére. Ezeken az alkalmakon sokszor előadóként is hallhattuk.

Élete utolsó éveiben is felkeresett intézményeket, ahova Bibliát és bibliai tárgyú könyveket vitt, és sokan igényelték, megvették a kiadványokat. Testvérnőnk már nincs velünk, de hisszük, hogy az általa elajándékozott, eladott könyvekből megismert igazságok a Szentlélek által tovább élnek emberek szívében.

Emberi kapcsolataiban a mások iránti őszinte segítőkészség jellemezte.

Szíve mélyéből szerette Istent, ezért tudta hittel elfogadni a súlyos betegséget, és ezért tudott nyugodt szívvel gondolni az eltávozásra. A kórházban, halála előtt pár héttel is, amikor beszéltem vele telefonon, nem azt kérte, hogy a gyógyulásáért imádkozzunk, hanem azért, hogy az a szörnyű szenvedés mihamarabb véget érjen. Tudta, hogy e földi élete befejeződik, de nem félt a haláltól. Azt mondta: „Én letettem a batyut a kereszt lábához.” Készült arra a pillanatra, amikor az a Valaki, akinek lábához letette a „batyut”, meg fog állni az ő pora felett is.

Ezzel a reménnyel emlékezünk Lendvai Valéria testvérnőnkre.

Vigh Ágnes

Fia, Berezvai János megemlékezése

1945. március 2-án született, Körmenden. Édesapja tisztviselő, édesanyja óvónő volt. Szegeden, a Tömörkény István Gimnáziumban végezte középiskolai tanulmányait, ahol fakultatív tárgyként német nyelvből érettségizett. E nyelv szerete később végigkísérte életútján. Ezek után a nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskolán szerzett magyar–történelem szakon tanári oklevelet.

Pályafutását általános iskolai tanárként Fábiánsebestyénen kezdte, majd több mint tíz évig Szegváron folytatta. Később Budapestre költözött fiával, ahol Pestlőrincen, majd Rákospalotán oktatott.

Rákospalotán a Czabán Samu Általános Iskolában dolgozott, egészen nyugdíjazásáig. Pályafutása során számtalan kitüntetést és elismerő oklevelet kapott munkája elismeréseként.

Nyugdíjasként német nyelvet oktatott magántanulóknak, valamint felzárkóztató csoportoknak is. Szabad idejében olyan ideák megvalósításán

munkálkodott, mint a körmendi Dr. Batthyány-Strattmann László Kastélymúzeum alapjainak lefektetése, majd évekkel később Vizsolyban, a reformáció 500. évfordulójára a Károli-Biblia korhű reprodukciójának újranyomatása, és az ott létrehozott múzeumban az első magyar nyelvű Biblia létrehozásának történeti ismertetése. Ennek a vállalkozásnak a közelmúltig egyesületi elnöki tisztét is betöltötte.

Ez idő tájt kötelezte el magát az adventizmus iránt. Hamarosan a Sola Scriptura Teológiai Főiskolán bővítette ismereteit, hogy még aktívabban részt tudjon venni a hitéletben. Az adventtáboroknak és az adventista rendezvényeknek rendszeres látogatója volt.

2019 decemberében súlyos egészségi problémát állapítottak meg nála, ami a lakáshoz kötötte. Rövid időn belül három, egyenként is végzetes betegséget is leküzdött, de végül egy nagyon gyors lefolyású, és gyógyíthatatlan kór legyőzte a szervezetét.

Szeretettel és hálával emlékezünk rá.

EMLÉKEZÉS

Molnár Máriára
(1924–2020)

Már a hatvanadik életévéhez közeledett, amikor meghívást kapott az evangélium szolgálatára mint igehirdető és gyülekezetgondozó. Bár nagyon komoly lelkészi munkát végzett, magát mindig „laikus szolgálattelvőnek” nevezte.

Eredetileg azzal az idős házaspárral költözött volna Makóra, akiknek a gondozását összesen 48 éven át végezte. Végül egyedül jött ebbe a dél-magyarországi kisvárosba, és itt kezdte lelkészi szolgálatát 1982-ben. A szegedi, makói és szentesi gyülekezetek tartoztak hozzá, a gondjaira bízott testvérek száma mintegy ötven volt. Marika néni sokszor elmondta nekünk, fiatalabb lelkészeknek, hogy a lelkészi munka veleje a látogatás: Ő ezt hűségesen gyakorolta is, havonta meglátogatott minden egyes gyülekezeti tagot az otthonában.

Jómagam 1998-ban kerültem Makóra segédlelkészként Marika néni mellé, aki ekkor már a 70-es éveiben járt, de még olyan aktív volt, hogy bármelyik fiatal megirigyelhette volna. Ő vezetett be a lelkészi munka hétköznapi gyakorlatába. Sokszor elkísérhettem látogatásai során, így nagyon sokat tanulhattam tőle, amiért hálás vagyok.

Láthattam, mennyire szívén viseli a város lakóinak sorsát; komolyan vette Jézus szavait, amit a missziós parancsban fogalmazott meg: „*Elmentvén e széles világra, hirdessétek az evangéliumot minden teremtnak...*” Saját költségén vásárolt példányokat a *Mit mond a Biblia* c. ismeretterjesztő lapból, és ezt szinte minden egyes makói lakosnak eljuttatta.

Szeretett kertészkedni is. Nagyon szerette a szép környezetet. A makói gyülekezethez tartozó telken mindig

példás rend uralkodott, számtalan kerti növényt gondozott egyedül. „Amíg tudok mozogni, tevékeny életet szeretnék élni” – mondta.

2000-ben, 76 éves korában költözött Makóra Elekre, a Keresztény Advent Közösség szociális otthonába, ahol külön apartmant kapott. Nemcsak teljesen önellátó volt közel húsz éven át, hanem itt is folytatta azt a szolgálatot, amit addig is végzett. Az idősothton lakóit rendszeresen látogatta, lelkigondozta. Jó néhány eleki lakossal is bensőséges kapcsolatot ápolt. Bár kisebb területen, de az otthonban is mindig szívesen kertészkedett, és emellett új vállalkozásba is kezdett: száraz tésztát és kovászos uborkát kezdett előállítani nagyobb mennyiségben. Ezeknek a bevételét is a bibliai iratok terjesztésére fordította, ez mindig szívügye volt.

Marika néni életét a rendszeresség is jellemezte: reggeltől estig beosztotta az idejét, megtervezte napjait. Az egészséges életmódot nagyon fontosnak tartotta. Mindig nyitott volt az új dolgokra. Szellemileg igyekezett magát karban tartani: nagyon sokat olvasott, főként bibliai témájú könyveket.

Marika néni nagy szerepet vállalt az Eleki Életmódközpont elindításában is. Tíz évvel ez-

előtt a saját lakása is a kialakuló központ részévé vált, szálláshelyet adott a központ munkatársainak, gondoskodott szükségleteikről. Folyamatosan támogatta a munkát imáival, gyakorlati tanácsaival, lelkigondozó szolgálatával. Mindnyájan nagyon sokat köszönhetünk neki, sokat tanulhatunk tőle, és bátorító szavaival lelkileg is erősített bennünket.

A Titushoz írt levél 2,11–13 jól összefoglalja életét, szolgálatát és reménységét: „*Mert megjelent az Isten idvezítő kegyelme minden embernek, amely arra tanít minket, hogy megtagadván a hitetlenséget és a világi kívánságokat, mértékletesen, igazán és szentül éljünk a jelenvaló világon: Várván ama boldog reménységet és a nagy Istennek és megtartó Jézus Krisztusunknak dicsősége megjelenését.*”

Somogyi Lehel

Igehirdetés Molnár Mária temetésén (2020. június 2., Elek)

Tisztelt gyászoló Család, gyászoló Gyülekezet!
Gyászistentiszteletünk alapigéjeként Jelenések könyve 14. fejezetének 13. versét olvasom: „*Boldogok a halottak, akik az Úrban halnak meg mostantól fogva. Bizony, azt mondja a Lélek, mert megnyugsznak fáradtságuktól, és cselekedeteik követik őket.*”

Különösnek hat, hogy boldogságról szól itt az Ige a halállal kapcsolatban, hiszen a halál és a boldogság nagyon ellentétes fogalmak. Indoklást kíván e kijelentés: „*Boldogok a halottak, akik az Úrban halnak meg.*” Meg is találjuk majd a magyarázatot erre a felolvasott ige második részében.

Megfigyelhetjük, hogy nem az összes halottat nevezi boldognak a felolvasott Ige, hanem csak „*az Úrban meghaltakról*” mondja ezt. „*Az Úrban meghalni*” nem halállal szembeni félelemből fakadó, felszínes Isten felé fordulást jelent, nem valamilyen látszólagos, külsődleges megtérést. Olyan emberekről mondhatjuk, hogy az Úrban

haltak meg, akik szívük mélyéből – gondolkodásukban és cselekedeteik szintjén is – összhangra jutottak Isten szeretetteljes és igazságos lényével, erkölcsi törvényével. Rendkívüli esetekben előfordulhat, hogy valaki a halála előtti napokban vagy órákban megy át ilyen mély, belső átalakuláson, de ez igen ritka. Általában azt mondhatjuk, hogy azok halnak meg az Úrban, akik előzőleg az Úrban éltek, „*Istennel jártak*”, ahogy az ige fogalmaz.

Molnár Mária testvérünkről elmondhatjuk – mindannyian, akik ismertük őt –, hogy ő valóban az Úrban élt. „*Istennel járt*” 21 éves korától fogva – amikor megismerte Istent és az ő igéjét – egészen 95, illetve csaknem 96 éves korában bekövetkezett haláláig. Akik a halála előtti napokban mellette voltak, hallották, amint – nagyrészt már öntudatlan állapotában is – egyszer-egyszer megszólalt, és az első feltámadásra vonatkozó bibliai ígéreteket idézte.

Alapigénk második része megindokolja, hogy miért „*boldogok azok, akik az Úrban halnak meg*”. Elsőként ezzel magyarázza: „*mert megnyugsznak fáradtságuktól*”. A 90. zsoltár 10. verse juthat eszünkbe, amely ezt mondja: „*A mi esztendeink napjai hetven esztendő, vagy ha feljebb, nyolcvan esztendő, és nagyobb részük nyomorúság és fáradtság, amely gyorsan tovatűnik, mintha repülnénk.*” Marika néni életét is véges-végig küzdelem, nehézségek és önmegtagadás jellemezte. Aki teheti, olvassa el a „*Hadd szóljanak a napok...!*” című, 2002-ben megjelent kiadványban a Marika néniel készült interjút, ebből látni fogja, hogy mennyire így volt a külső körülmények oldaláról nézve.

A hívő ember azonban a mostoha körülmények között is hálás és örömteljes tud lenni. A 73. zsoltár nagyon kifejező ebből a szempontból. A zsoltár azzal kezdődik, hogy Aszáf, a zsoltár szerzője elmondja: amikor a külső körülmények felől nézve összehasonlította életét az Isten nélkül élő emberekével, úgy találta, hogy azok jólétben élnek, miközben ő, „*nyomorgattatik minden nap*” (14. vers). Egy pillanatra megkísértette őt a kesergés,

az önsajnálattal emiatt. Mindjárt fordult azonban a gondolata, amint számba vette Isten gondviselésének sokszoros tapasztalását élete folyamán, valamint a dicsőséges jövő, az örök élet ígérését az újjáteremtett földön. Ekkor így szólt: „*De én mindenkor veled vagyok, Te fogod az én jobb kezeimet. Tanácsoddal igazgatsz engem, azután pedig dicsőségbe fogadsz be engem... Isten közelsége oly igen jó nékem!*” (23–24 és 28. vers) Marika néni is hálás örömmel emlékezett vissza az élete során átélt fáradtságos küzdelmekre és a legyőzött nehézségekre az említett interjú során.

A második indok, amivel az ige magyarázza azt az állítást, hogy boldogok azok, akik az Úrban halnak meg, így hangzik: „*cselekedeteik követik őket*”. Az elterjedt, hagyományos felfogás szerint inkább ilyen további indoklás lenne várható: „Boldogok, mert már az Úr színe látásának örvendeznek, már ott, fent dicsérik az Urat.” Az ige azonban nem ezt mondja, hanem azt, hogy azért boldogok, mert „*cselekedeteik követik őket*”, és ezzel az ítéletre utal. Hajlamosak vagyunk elfeledkezni arról, hogy ebből az életből nem juthat az ember egyenest az örök üdvösségbe, hanem megelőzi ezt az, amelyről Pál apostol így szól: „*Nekünk mindnyájunknak meg kell jelennünk a Krisztus ítélőszéke előtt.*” (2Kor 5,10) Valójában a jelen élet során is mindig gondolnunk kellene arra, hogy cselekedeteink nem tűnnek el a semmibe, nem merülnek feledésbe, hanem követnek minket az ítéletre. Istennél ugyanis mind dokumentálva vannak, megörökítettnek. Ennek a ténynek mérlegelt, megfontolt, igazságos döntésre kellene készítenie minket minden esetben, mielőtt cselekednénk.

A teljes Szentírás – az Ó- és az Újszövetség egyaránt – arról tanúskodik, hogy cselekedeteink alapján ítéltetünk meg Isten végső, egyetemes ítéletében. Ebbe belegondolva, jogosan rettenünk meg egy pillanatra, és kérdezzük: „De kicsoda üdvözülhet hát akkor?” Hiszen maga az Írás is mondja, hogy nincs ember, egyetlenegy sem, aki csak jót cselekednék. Egyedül csak Isten az, aki abszolút jó (Mt 19,17). Továbbá, az isteni szeretet-

törvény egyetlen megszegése is az örök halál törvénye alá von minket. Nyilvánvaló, hogy csakis kegyelemből, a Krisztus helyettes áldozata által nyert bűnbocsánat alapján üdvözülhetünk.

A Szentírás azonban nemcsak annyit mond, hogy cselekedeteink szerint ítéltetünk meg, hanem azt is kijelenti, hogy Isten nem egyszerűen „szeme látása és füle hallása szerint ítél” a cselekedeteinkből. Azt olvassuk Ésaiás próféta könyvében, hogy Ő „*igazságban ítéli a gyöngéket, és tökéletességben bíraskodik a föld szegényei felett*” (11,3–4). Mi emberek mindnyájan gyengék, szegények vagyunk, mivel ösztönös természetünk, amit születésünkkel hozunk magunkkal, bűnnel, énközpontúsággal fertőzött. Ezt figyelembe véve Isten nem önmagukban nézi cselekedeteinket, hanem olvasni tud belőlük. Ezek összességéből és folyamatából azt olvassa ki, hogy mi a mi igazi lényünk, mivé fejlődöttünk, alakultunk életünk során, személyes, belső döntéseink nyomán. Alkalmassá váltunk-e arra, hogy az újjáteremtett Föld örökösei legyünk, ahol „*igazság lakozik*” (2Pt 3,13), nem vinnénk-e át oda a bűn fertőzését, mivel az nem tisztult ki belső lényünkéből. Azt olvassa ki Isten a cselekedeteinkből, hogy „*szívünk szerint igazakká*” lettünk-e (Zsolt 125,4), hogy – újjáteremtett testet kapva, de a személyiség azonosságával – boldogan tudunk-e beilleszkedni a büntelen lények és a megváltott, megtisztult emberek közösségébe.

Mi emberek nem tudunk olyan tökéletesen olvasni a cselekedeteinkből, mint Isten. Mindazonáltal Marika néni életéből mi is tudunk sok olyasmit olvasni, ami bátorító, inspiráló példa számunkra. Születésemtől fogva ismertem őt, pontosabban ő ismert engem születésemtől fogva, mindig emlegette, hogy gyermekiskolában tanított 4-5 éves korom körül. Én is jól ismertem viszont őt annak a negyvennyolc esztendőnek folyamán, amikor ő a Hartl házaspárral élt Balatonkilitin, mintegy a fogadott lányukként. Általuk ismerte meg az evangéliumot, a Szentírást, és halálukig hűséggel, szeretettel szolgálta őket. Hartl Leó testvérünk –

aki briliáns elme volt, és igen energikus egyéniség – fiatalon lebénult, és haláláig tolószékekben élt. Mélyen hívő voltárol tanúskodott az, amit egyszer nekem mondott: „Hálát adok Istennek a betegségemért, mert én nagy természetű ember vagyok, és Isten így tud engem alázatosságban tartani.” Két törekeny asszony – Leó bácsi felesége, Margit néni és Marika – évtizedeken át erőt kapott ahhoz, hogy az erős testalkatú férfit gondozni tudják bénaságában.

Ha összegezni akarom, hogy mit lehetett kiolvasni Marika néni életéből a hosszú évtizedeken át, így tudnám összegezni:

- Szorgalom, szüntelen szolgálat.
- A lelkiismereti kötelesség hűséges, feltétlen teljesítése.

A negyvennyolc év folyamán, amikor Marika a Hartl házaspárral élt, a beteggondozásban való részvétel mellett mintaszerűen művelte a ház melletti nagy kertet, egy szál gazt sem lehetett ott látni. Részt vett továbbá azoknak a fiatal fiúknak az ellátásában, akik időnként hosszabb ideig ott laktak, mert Leó bácsi tanította és nevelte őket, ő ugyanis bénasága ellenére nagyon tevékeny életet élt. Őcsém is egy évig volt ebben a magániskolában, hogy iskolai bizonyítványa javuljon. Ő is sok mindent elbeszél nekünk Marika néni fáradhatatlan szolgálatáról, és szeretetéről mindannyiuk iránt. Mindezek mellett, illetve ezeken felül Marika néni még leérettségizett levelező tagozaton, mert nagy volt a tudásvágya. Továbbá gyermekruhákat varrt háziipari bedolgozóként, hogy nyugdíjat biztosítson magának. Szinte elképzelhetetlen, hogy miként tudta mindezt egyszerre végezni. Marika az időbeosztásban, a felelős, körültekintő tervezésben és munkavégzésben kiemelkedő példakép volt.

A másik őt jellemző tulajdonság, amit említetem, a lelkiismereti kötelesség feltétlen, hűséges

teljesítése volt. Leó bácsi halála után meghívást kapott, hogy Biblia-munkásként tevékenykedjen Makón és környékén. (Eredetileg Margit néni is vele költözött volna, de végül ő nem akart kimozdulni megszokott helyéről.) A Makón töltött évek – 1982-től 90-ig – Marika életének talán a legboldogabb évei voltak. Szabad volt, önálló, és azzal foglalkozhatott, amit ő igazán szeretett. Isten Igéjét taníthatta, embereket bátoríthatott, a makói imaház melletti kertből pedig valóságos édenkertet varázsolt. Ezenfelül nagybani, szíves vendéglátó volt, és még két idős nőtestvérről is gondoskodott a házon belül. Ez az, amiért különösképpen tiszteltem őt: amikor Margit néni legyengült, és nem tudta már magát ellátni, Marika ott hagyta szabad, boldog életét, visszaköltözött Balatonkilitibe, hogy még három éven át, haláláig ápolja Margit nénit. Ezután tért csak vissza Makóra. A második makói időszakról és Marika néni élete utolsó húsz évéről, amit az eleki idősök otthonában töltött, Somogyi Lehel fog még szólni.

Befejezésül még egyszer idézem alapigénket: „*Boldogok, akik az Úrban halnak meg, mert megnyugszanak fáradtságuktól, és cselekedeteik követik őket.*” Okunk van bízni abban, hogy Marika néni az azok közé a boldogok közé sorolhatjuk, akiről ez

az Ige szól. A Szentírás azt mondja, hogy „Isten megkönyörül szolgálóim, ha látja, hogy elfogyott az erő” (5Móz 32,36). Csaknem 96 éves korában könyörületként érte őt is a halál. Cselekedetei követik őt, és nem csupán az ítéletre. Az újjáteremtett Földön – amikor Krisztus a megváltottakkal együtt kiértékeli az egész nagy küzdelmet a történelem folyamán – nagy távlatban fogja látni szerény éle-

te cselekedeteinek gazdag gyümölcsét sok ember életében, akik példája, biztonyságtévése nyomán Isten felé indultak el, és végül örök életet nyertek. Marikát haláláig elkíserte az a reménység, amelyről a 267. ének utolsó verssora szól: „Az Úr eljön értem is fénytrónusán, és béke lesz részem a nagy harc után.”

Vankó Zsuzsa

EMLÉKEZÉS

Buj Zsófiára
(1935–2020)

Buj Zsófia 1935-ben született Nagyváradon, Buj József és Dudik Anna harmadik gyermekeként, hatgyermekes családban. A Békés-megyei, pósteleki Buj-tanyán töltötte gyermekéveit. Szüleivel az 50-es évek végén Békéscsabára költözött.

A balatonlellel adventista üdülőben ismerkedett meg 1965-ben Nicolaas Simon Harmséval, a holland adventista orvossal. A következő évben összeházasodtak Budapesten, majd később Hollandiába költöztek. 1973-ban Hágában született egyetlen gyermekük, Adorján. Egy évvel később elváltak. Zsóka úgy döntött, hogy gyermeke érdekében Hollandiában marad. Nicolaas rendszeresen látogatta a fiát. Zsóka 1984-ben másodszor is férjhez ment, Jan Hendrik Kokhoz, akivel 1998-ig élt együtt.

Fia, Adorján 1992-ben házasságot kötött Möbius Anitával, két közös gyermekük született: Bálint és Mátyás. Zsóka nagyon szerette az unokáit. Adorján és Anita 2006-ban elváltak, de to-

vábbra is mindketten, hetente felváltva nevelték fiaikat. Adorján újránősült 2017-ben, felesége az ukrajnai Iscsenko Natália lett. Közös gyermekük, Márton 2018-ban, Harkovban született. Ez év elején költöztek Budapestre, azt tervezték, hogy Zsókat is Magyarországra költöztetik. Zsóka ellátogatott (még nem tudta, hogy utoljára) a hágai adventista gyülekezetbe, melynek majdnem húsz évig tagja volt. Ezután Magyarországra utazott, ahol három hétre

tervezte az itt tartózkodását, már megvolt március 22-ére a repülőjegye is, vissza Hollandiába. A koronavírus miatt viszont törölték a járatot. Másnap Annuska nővérénél stroke-ot kapott. Nővére azonnal mentőt hívott, és kórházba szállították Békéscsabán. Fél oldalára lebénult. Isten gondviselése volt még a bajban is, hogy nem tudott visszautazni Hollandiába, ahol egyedül élt. A kórházban két és fél hónapig feküdt, fia külön engedéllyel az utolsó két hétben naponta meglátogathatta, egészen haláláig. A feltámadás reményében, június 2-án békésen elaludt a kórházban.

Gyászolja őt fia, Adorján, unokái Bálint, Mátyás, Márton és a többi rokon.

Adorján Harmse

EMLÉKEZÉS

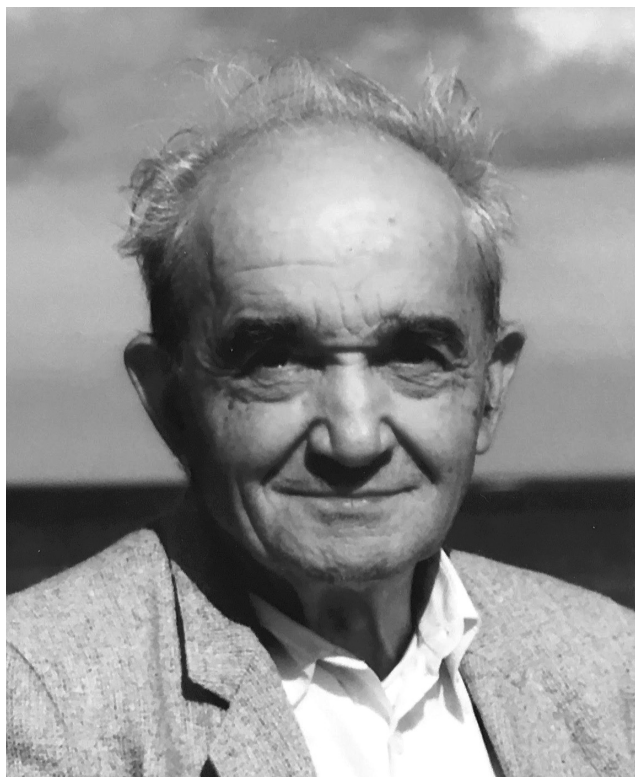
Boda-Papp Istvánra
(1928–2020)

Boda-Papp István 1928. július 20-án született Viszen, egy Balatonhoz közeli kis faluban. Szülei mélyen hívő, református, dolgos emberek voltak. Egy évvel fiatalabb testvérét még kisgyermekkorában elveszítette. A család szegény sorban élt, földműves munkával keresték kenyerüket.

Tanítója ajánlásával ösztöndíjasként került be a csurgói református gimnáziumba, melynek a II. világháború kitöréséig volt a tanulója. A gimnázium utolsó évét Budapesten, a Kőrösi Csoma Sándor Gimnáziumban végezte el, majd Pécsre felvételizett, pedagógia szakra, ahová nagy bánatára nem vették fel – ennek oka, mint utóbb kiderült, a felvételi során a Biblia megemlézése volt. Ez az eset fordította figyelmét még jobban a Biblia tanulmányozására, s hazatérve a közeli balatonszemesi adventista gyülekezet összejöveteleit kezdte látogatni, majd hamarosan – református lelkésze biztatására is – keresztségre kezdett készülni. Egy év elteltével, 1950-ben keresztelekedett meg.

Ezt követően behívót kapott a hadseregbe, a sorozás időpontja éppen szombatra esett. Mivel nem ment el a sorozásra, kilenc társával együtt börtönbüntetésre ítélték. Bányában dolgoztatták őket. A fiatalok az ajándékként bejuttatott Ellen White-könyveket egy év alatt négyszer is végigolvasták.

A gyülekezetből is kizárták. Később, 1964-ben Budapesten, a Székely Bertalan utcai gyülekezetben újra megkeresztelkedve ismét gyülekezeti tag lehetett, azonban felszentelt lelkészi címet nem kaphatott. Hatalmas tapasztalatként élte meg Pista bácsi, hogy második keresztsége alkalmával is ugyanazt az ígét kapta, mint legelőször: „*Senki a te ifjúságodat meg ne vesse, hanem légy példa a hívőknek...*” (1Tim 4,12)

Ekkortájt kezdett udvarolni Magdikának, akit négy és fél évvel később feleségül is vett. Mindketten „izsákinak” tekintették egymásra találásukat. Hosszasan leveleztek, de mivel Magdi Aradon élt, évente csak két alkalommal találkozhattak. Ő buzgó baptista családból származott. Szülei Pistát mint komoly hívő embert befogadták, és jó szívvel adták hozzá Magdit feleségül, aki szintén adventhívő lett.

Egyházi házasságkötésük egy évvel később, 1968-ban volt Budapesten, majd a Báthory utcai lakásban kezdték el közös életüket. Egyetlen fiuk, Lóránt, 1970. január 22-én látta meg a napvilágot.

Pista bácsi a Szent János Kórházban raktárosként dolgozott. A gyülekezetben felszentelt vénként a diakóniai szolgálat vezetője és bizottsági tag is volt. Az 1975-ös válság nyomán 1976-ban negyven gyülekezeti tag között őt is kizárták hitbéli hűsége miatt. Ezt követően a később megalakult Keresztény Advent Közösség tagja lett, ahol megbízott prédikátorként igehirdetői szolgálatot végzett.

BÚCSÚZUNK

Családjával később Adyligetre költözött, ahol felesége, Magdi súlyosan megbetegedett. Pista bácsi két éven keresztül kitartóan ápolta őt, utóbb már telki házukban, ahol Magdi 1995 januárjában elhunyt.

Magányában Pista bácsi rendületlenül járta az országot, minden útját szolgálatnak tekintve. A prédikátorok között igazi lelki társakra is talált, Egervári Oszkár és Csókási Pali bácsi – akivel a prédikátorértekezletek során szobatársak is voltak – mindig nagyon közel álltak hozzá. Oszti bácsival közösen ünnepelték 80. születésnapját Bózsván, egy Biblia-táborban.

Népes családja lett, három unokája született: Benedek, Lóránt és Viktor. Gyermeké és családja később Írországra költözött, Pista bácsi pedig Kíszálláson, egy tanyán éledegelt. Írországra tett látogatása során egy régi álma is megvalósulhatott – láthatta a tengert. Fia, Lóránt idővel súlyosan megbetegedett, és 42 évesen meghalt. Pista bácsi a halálos ágyánál is jelen volt, és énekelt, amikor fia már csak hallani tudott.

Közel tíz évvel ezelőtt került az eleki idősek otthonába, ahol korábban gondnokként is dolgozott. Az otthonban mindenki szerette, tisztelte. Sokan arról ismertük őt, hogy számtalan ígét, illetve bizonyágtételi idézetet tudott fejből.

Az ének mindennapjainak fontos része volt, és a sok nehézség ellenére, amelyeket élete során átélt, folyton derűs volt az arca. Egy-egy „hogya vagy Pista bácsi?” kérdésre sosem tudott másként felelni: „Az Úr kegyelméből, nagyon-nagyon jól!” Felelhetetlenek bölcs mondásai is: „Van jó, jobb és legeslegjobb.” „Fel, vidáman!” Szeretett énekelni: „Az ének többszörös ima.”

Az Eleki Életmódközpontot is támogatta, amíg tehetette. Élettörténetét is sokszor meghallgattuk turnusaink során, és sokszor énekelt is, ami nagy bátorítást jelentett betegeink számára.

Zárásul idézzük fel legkedvesebb ígét, melyek Ésaías könyve 33. fejezetében található, a 6. és a 20. verseket: „*És békés lesz a te időd, gazdag boldogságban, bölcsességben és tudományban, az Úr félelme lesz kincse... Lássad Siont, ünnepeinknek városát, szemeid nézzék Jeruzsálemet mint nyugalom hajlékát, mint sátort, mely nem vándorol, melynek szegei soha ki nem húzatnak, s kötelei soha el nem szakadnak.*”

Olyan ígék ezek, amelyeket Pista bácsi gyakran idézett fejből. Azt mondta: „Időznünk kell az eljövendő dicsőség képeinél.” Pista bácsi hitt abban, hogy a mostani világot fel fogja majd váltani egy új, amely valóban olyan lesz, amilyenek ezek az ígék is bemutatják. Számára valóság volt ez, és ezzel az élő reménységgel távozott közülünk.

B. R.

NEGYEDÉVENKÉNTI GYÜLEKEZETI FOLYÓIRAT

A Keresztény Advent Közösség megbízásából kiadja a Bibliaiskolák Közössége
Felelős kiadó: a Keresztény Advent Közösség elnöke, valamint a Bibliaiskolák Közössége elnöke
Szerkesztőbizottság: Buda Júlia, Fodor Albert, Udvarhelyi Valéria, Vankó Zsuzsa
Elérhetőségeink: www.kerak.hu/dokumentumtar; e-mail: kurtszo@kurtszo.hu
A kiadó elérhetőségei: 1181 Budapest, Reviczky Gy. u. 46.
Tel. 06-1/267-3947, 06-20/379-6020; www.bikkiado.hu; e-mail: info@bikkiado.hu